

122,530

OSZK

OSZK

188530

FAZEKAS IMRE

ALTONA

DRAMA NÉGY FELVONÁSBAN
ÖT KÉPBN

AZ ATHENAEUM R.-T. KIADÁSA
BUDAPEST

ALTONA

DRÁMA NÉGY FELVONÁSBAN, ÖT KÉPBEN

ÍRTA

FAZEKAS IMRE

AZ ATHENAEUM R.-T. KIADÁSA

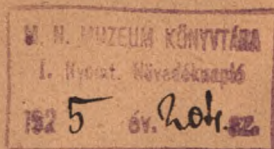
P. o. könyv.
675 pp.

*Ezen darab előadási jogával kizárólag
dr. Marton Sándor színpadi kiadó
(Budapest, IV., Bécsi ucca 1.)
rendelkezik.*

*Copyright
1925 by dr. Alexander Marton, Budapest.*

188530

Először *Budapesten, a Magyar Színházban* került színre
 1925. évi január hó 16-án a következő szereposztásban :

Gorenné.....	P. MÁRKUS EMILIA
Mária	BAJOR GIZI
Fred Wolfsohn.....	CSORTOS GYULA
Mirette	GOMBASZÖGI ELLA
Hans	TARNAY ERNŐ
Brazíliai kereskedő	VÁGÓ BÉLA
Barcelonai kereskedő	KÖMÜVES SÁNDOR
Montenegrói kereskedő	DERÉKY JÁNOS
»Patkány«	RÉTHEY LAJOS
Gazdasszony	SIMON MARCSA
Walfred Lohmayer	ABONYI TIVADAR
Ritter Rember von Blünessen	TAPOLCZAY GYULA
Kurt von Bert	ÁBEL FRIGYES
Winter.....	PALÁSTHY GÉZA
Ly.....	SZUHÁNYI ÉVA
Sarolta	FARKAS MARGIT
Anna.....	KORNÉLI MÁRIA
Egy úr	PETI SÁNDOR
A néger	KELEMEN LAJOS
Rendőr	SZÓKE IMRE

tengerész-
kadétok

ALTONA.

Altona, Hamburg külvárosa, egy »Yoschiwara« a Hansa-városhoz tapadva, mint marokkal odahajított sár. A kilencvenes évek Altonája ez, zeg-zügos uccákkal, mocsos csapszékekkel és egyáltalán nem üdítő találkahelyekkel, nyilvános házakkal, egészen kétes alakokkal, veszendő nőkkel, veszedelmes, messzi tengeri utakról érkező, bő magú matrózokkal, akik nyitott kést hordanak zsebeikben. A kilencvenes évek Altonája ez: veszedelmeiről hírhedett. Ezek már az utolsó esztendőök, amelyek után kétségtelenül gyorsan következett be a tisztító és gyökeres változás, amelynek egyik ragyogó eredménye a mai Altona, mely Hamburgba kapcsolódva, csak abban különbözik ettől a ragyogó kikötővárostól, hogy külön vasuti állomása van. Akkor, amikor ennek a furcsa darabnak szereplői járták Gorenné nyilvános házának füledt szobáit, Hamburgban, de különösen Altonában napirenden voltak a botrányok, verekedések és bizony a gyilkosságok is. Különösen a nagy utakról érkező matrózok veszélyeztették az éjszakák esődjét és az éjszakázók életét. Részegen járták ezek a matrózok az uccákat, a kikötőt és Altonát, s mert állandóan szaporodtak a bűnesetek, többek között a haditengerészet is parancsot adott ki, melyben kimondatott, hogy az a matróz, aki annyira lerészegszik, hogy nem tud megállni a lábán, a legkegyetlenebb büntetéssel sújtatik. Ekkor jöttek divatba az úgynevezett matróz-horgok, amelyek szellemesen csúfolták meg a rendeletet. A kikötőben másfél embernyi magasságban mestergerendaszerű oszlopokat állítottak fel a matrózok, melyekbe lefelé nyúló horgokat erősítettek. Ha érezte a matróz, hogy az italtól alig tud már a lábán állani, lekötötte nadrágszíját, hurok-formában beleakasztotta a horogba, ő maga beledugta fejét ebbe a hurokba és lábbal a földön, fejjel a hurokban — elaludt. Lábon állt, nem lehetett büntetni. Körülbelül így festett az az Altona, mely ennek a darabnak a címe.

A FŐSZEREPLŐK.

GORENNÉ. Túl, nem sokkal túl a negyvenen. Valamikor ragyogóan szép; ma már egy kissé elhízott, hivatásánál fogva, de leromlott és nem javuló ízlése miatt is kissé rikítóan öltözködik és ugyanúgy rendezi a haját. Ő a tulajdonos ebben a házban és mint ilyen, elismerésreméltóan szorgalmas, pontos és derék asszony, aki dolgozik, mindenütt ott a szeme, szereti a cifraságot és szereti a rendet, sokszor túlságosan heves, de mindenekfelett túlságosan szerelmes Fred Wolfsohn-ba, akit hat év óta tart maga mellett, elhihetjük, hogy azért, csakis azért, mert szereti és mert szakadatlan munkája jutalmául, alkonyodó életére ezzel a Freddel akarja magát megajándékozni, magamellel akarja tartani, talán bizony azért is, hogy ha sor kerül majd rá, ennek a Frednek erős ujjai csukják le örökre fáradt szemét.

FRED WOLFSOHN. Tiszt volt a császár hadihajóján a Sheridanon. A legragyogóbb, a leggrandiózusabb tiszt. Mindene a hajó és mindene a tenger. Kirúgták onnan. Ivott. Elaludt Peking előtt — hadiállapot volt — és elmulasztotta az őrváltást. A szárazföldön tiltott egyenruhaviselésért elfogták, Gorenné kezébe került, aki elvitte magához. Hat év óta él itt ebben a furcsa házban. Iszik, kiszolgálja Gorennét, — itt, négy fal között éli tovább tisztí életét, egyenruhában jár, hat év után sorhajóhadnagyból korvetkapitánnyá léptette magát

elő és ha Cuxhaven felől Hamburgba érkezik egy hajó, odaáll Fred Wolfsohn a szoba ablakába és halk sóhajjal üdvözli az érkező hajót. — Talán ez már maga a delírium, talán nem is az még. Mindenesetre: egy nagyon szomorú és minden részvétre méltó élet.

MÁRIA. Húsz éves. — Az első felvonás második részében elmond magáról mindent.

ELSŐ FELVONÁS.

A színpad.

Gorenné szobája. Elöl, a színpad elején, jobbra hajlik a szoba fala és innen a jobbhajlásból, szemben a nézőtérrel, lépcső visz lefelé a szalón előterébe. A szoba hátsófala enyhe szögbe fut össze. Ebben a szögben nagy arany Buddha-szobor. A hátsófal jobboldalán nagy szárnyasajtó, mely ha nyílik, a szalón csillárja látszik és az ajtó mögött korlátos lépcső, mely egyenesen a szalónba vezet le. A hátsófal baloldalán nagy, hármasablak, melyből a kikötő árbocaira lehet látni. Nem messze az ablaktól, a szoba bal hátsófalán ajtó, mely Gorenné és Fred szobáiba vezet. A Buddha-szobor előtt selyempárnákkal és selymekkel és forrószínű perzsaszőnyegekkel takart hencsergő. Elöl, a baloldali fal elején nagy, aranydíszes, sőt túlságosan is díszes garnitúra, asztallal, fotelokkal, dívánnal és székekkel. A baloldali ajtó mellett tükör a falon, ahonnan a jobboldali fal mellett álló nagy, antik szekrényhez lehet látni. A plafondról nagy, cifrafestésű selyem, kínai, hosszúkás lampionlámpa csüng le, misztikusan vérző fényt árasztva. A szalón felé nyíló ajtó, selyemmel vont ablakai mögül a szalón csillárjainak fénye sugárzik be. Az egész szobának buja hatást kell keltenie, természetesen, a stílszerűség kedvéért a szoba fényének és pompájának — stílszerűtlennek kell lennie. A legdrágább bútordarab mellett adjon árnyékot egy hatalmas papirospálma és dús rámáikban ízléstelenül rossz képek lógnak a falakon. Fülledt itt a levegő, hiszen csak egy-két lépés és már Gorenné üzemében vagyunk. Amikor felmegy a színpad utolsó függőnye, e mögött a függöny mögött még egy függöny van, mely

óriási sárkányt mutat, sárkányt, amely irtózatos karmaival élővirágokat morzsol szét. A titokzatos fényekkel világított függöny mögül néhány pillanatig a messzi szalón zongorajátéka szűrődik elő. És amikor ez a függöny is felmegy, sötétség van a színen. Csak a Buddha-szobor világít egy pillanatig elmosódó lila fénnel. A zongora elhallgat, világos lesz a szín. És kezdődik.

Idő : Kora nyár. Este. Az alsó helyiségekben még nincs teljes fény.

Amikor a függöny felmegy, GORENNÉ, a HÁROM KERESKEDŐ és MIRETTE van a színen. A három kereskedő ül egy-egy széken. Előttük, a középen lassan fordul Mirette; Gorenné távolabbról figyeli az eseményeket, eléggé komoly izgalommal. Az asztalon italok, díszek, egy üveg pálinka és poharak.

I. KERESKEDŐ (brazíliai. Hirtelen fordul a leányhoz).
Egy pillanatra!

MIRETTE (visszafordul). Mi tetszik?

I. KERESKEDŐ (udvariasan a kezével mutatja). Egy
kissé balra, ha lehetne... errefelé!

MIRETTE (lassan fordul). Így jó?

I. KERESKEDŐ. Igen, igen.

(Messziről három ágyúlövés.)

MIRETTE (örömmel). A Regaldó!... Halljátok?...
Legalább harminc kadét...

GORENNÉ (idegesen Mirettehez). Pszt, most hallgass...

MIRETTE (sértődötten). Ó, pardon!

(Egy kis csönd, a kereskedők figyelik a leányt.)

II. KERESKEDŐ (barcelonai. A leányhoz.) Most gyere
ide, leányom... (Az I. kereskedőhöz.) Lehet?

I. KERESKEDŐ (unottan). Csak tessék!

MIRETTE. Mehetek?

III. KERESKEDŐ (montenegrói, gúnyosan). Csak egy
pillanatig még!... Most már mehetsz!

MIRETTE (lassan fordul).

(Egy kis csönd. A három kereskedő figyeli a leányt.)

GORENNÉ (a III.-hoz). Nos ?

III. KERESKEDŐ (hátradől székén, szivaroz, a leányra néz, Gorennera néz, ezt néhányszor megisméli. Leüti a szivar hamuját és elfintorítja az orrát). Ne ... nem. Ezt nem !

GORENNÉ. Ha nem, hát nem. (Az I.-höz.) És ... és ... te ? ...

I. KERESKEDŐ. Na igen, hát én sem ! ... (Hirtelen.) De hiszen van még ? Nem ... Még mennyi ?

GORENNÉ. Tudod, mit vittek el tőlem áruban csak nemrég, Aténbe ? (Ujján mutatja.) Két hét alatt ötöt.

I. KERESKEDŐ. Öt ? Leistung !

GORENNÉ. Nevetni fogsz. Patraszba kettőt, Japánba egyet ... hova is még ? ... Románia direkt zabálja az árut. Nem hiszed ? Ne éljek ! ...

I. KERESKEDŐ. Majd éppen te nem élsz. Úgy éljek, hogy te élsz, sőt nagyon is jól élsz ! Becsületszavamra, olyan fehér a vállad, mint a hó, mint a frissen esett hó ! ... (Tréfásan.) Púder ?

GORENNÉ (egy kissé lehúzza válláról a ruhát, sértődötten). Púder ? ... Ez ?

MIRETTE (dühösen). Beállíthatom a forgást ?

GORENNÉ. Persze, persze !

I. KERESKEDŐ (Mirettehez). Jöjjön csak ide még egy pillanatra, fiam.

MIRETTE (jön, megáll, pukedli). Itt vagyok.

II. KERESKEDŐ. Mutasd csak fiam a bokádat ! ...

MIRETTE (mutatja). Itt van. Ne mondja, hogy irigy vagyok.

II. KERESKEDŐ (a boka fölé hajolva, végre keserűen). Duzzadt ! ... (Felnéz a leányra.) Duzzadt ! ...

GORENNÉ (hirtelen). Táncolt ! Egész éjjel táncolt.

II. KERESKEDŐ. Ha táncolt, ha nem táncolt, ez duzzadt.

GORENNÉ (Mirettehez vigasztalva). A Kurt Battenbergnek, pedig az gróf, a von Bressennek, pedig az von, nem duzzadt !

MIRETTE (viáám, gyors hadarással). Wiressen, Stan-korn, Roff, a gépolajgyáros, Sikorszky, a lengyel medve ... ki még ? ...

GORENNÉ. Mindenki. Azoknak nem duzzadt, azoknak »szegényeknek« így is jó!...

II. KERESKEDŐ. Jó, jó, jó... Gratulálok!... (*Felkel a székről.*) Gusztus dolga, nem igaz?... Barcelonában nem szeretik az ilyen bokát. Mit mondjak?...

GORENNÉ. Mondjon istenhozzádot. (*Kezet nyújt.*) Ma nem, holnap, holnap nem, holnapután!... Csináltunk mi már elég üzletet egymással... A Miretteé duzzadt?... Keresünk egyet, akié nem duzzadt. Hacsak az kell?...

I. KERESKEDŐ. Nekünk áru kell, azt a bolond is tudja. Mit beszéltek erről annyit? (*Gorennéhez.*) De mi lesz velem?

GORENNÉ. Túlságosan válogatós vagy. Nagyon elkényeztettelek azzal a francia leánnyal. Néked még néhány napig várnod kell.

I. KERESKEDŐ (*nagy gesztussal*). Brazília!

III. KERESKEDŐ. Úgy gondolom, hogy megnézem még egyszer azt a feketehajút, aki az elébb...

GORENNÉ (*örömmel*). Na, végre, csakhogymeggondolta. Az a feketehajú főnyeremény lesz a cettinjeieknek!

III. KERESKEDŐ (*kicsinyelve*). Főnyeremény!

GORENNÉ. Talán nem? Hát milyen árut akar Cettinjébe? A postatiszt egy kanász és a király egy postatiszt. Montenegró!...

III. KERESKEDŐ. Montenegró lehet egy vacak, de az én üzletem prima.

GORENNÉ. Nagyszerű leány, én mondom, és ami a fő, van fellépése.

III. KERESKEDŐ (*nevet*). Fellépése, az van. Reng belé a palló.

GORENNÉ. Itt reng, mert itt van palló. Montenegróban ettől sem kell félni, hála a jószágos Istennek. Ott palló sincsen.

III. KERESKEDŐ (*sértődötten*). Aranyba fizetek, nem pallóba!

GORENNÉ. Mirette, menj le gyorsan és küldd fel a Joze-fint.

MIRETTE (*durcásan*). Küldöm, küldöm! (*El a hátsó, középső ajtón.*)

GORENNÉ (*Mirette után néz*). Ha ennek a Mirettenek rossz a bokája, itt hagyom elvágni a nyakamat!

II. KERESKEDŐ (*nyugodtan*). Duzzadt!

GORENNÉ. Na, mondja már!

II. KERESKEDŐ. Mondom.

GORENNÉ. Tudja, hogyan adom el ezt tíz nap alatt? Ahogyan akarom... Ha maga nem is akarja elvinni abba a fene híres Barcelonába?

II. KERESKEDŐ (*csodálkozva*). Ki nem akarja elvinni?

GORENNÉ. Maga.

II. KERESKEDŐ. Én? Én csak azt mondtam, hogy duzzadt, hogy nem az én esetem, hogy nincs rá szükségem és hogy rossz áru!

GORENNÉ. Szóval?

II. KERESKEDŐ. Szóval nem tudok elképzelni olyan alacsony árat, ami nem volna túlságosan magas.

GORENNÉ. Ötszáz dollár előleg és havonta ötven dollár. Ez olyan sok?

II. KERESKEDŐ. Ezért a pénzért elvihetem Barcelonába a newyorki szabadságszobrot, azzal a fáklával együtt, amit a keziben tart!... Az nő!

GORENNÉ. Tudja mit? Háromszáz dollár előleg és harminc dollár havonta.

II. KERESKEDŐ. Százötven dollár örökre és havonta semmi. Két hónap mulva viszem.

GORENNÉ. Százhetven és száz. Egy hónap mulva viheti.

II. KERESKEDŐ. Százötven és semmi!

GORENNÉ. *Egyedül* százhetven.

II. KERESKEDŐ. *Egyedül* százötven.

GORENNÉ. Százhatvan.

II. KERESKEDŐ. Százötven.

GORENNÉ. Aláírás?

II. KERESKEDŐ. Holnap reggel.

GORENNÉ. Kézadás?

II. KERESKEDŐ (*kezel nyujt*). Most. (*Erősen kezelfognak.*)

(*Kis csönd.*)

III. KERESKEDŐ (*dühösen*). Százötvenet én is adtam volna. Na, persze, százötven!

II. KERESKEDŐ (*I.-höz*). Átadom. Adsz hasznot?

III. KERESKEDŐ. Azt nem. Valamit — *talán*... Duzzadt!...

II. KERESKEDŐ. Nálunk a duzzadtat keresik. Barcelonában az kell. *(Nevet.)*

I. KERESKEDŐ *(III.-hoz)*. Ezt az árut megkaphatod Rembinél is. Olcsóbban! Ezt én mondom.

GORENNÉ. Elhiszi a kéknefelejcs, vigyázz, hogy a sárba ne ejts!...

(Nevetés.)

GAZDASSZONY *(jön a középső, hátsó nagy üvegajtón, öreg, lompos, hatvankétéves asszony)*. A Jozefinka fürdik... Tessék az uraknak talán lemenni hozzája...

III. KERESKEDŐ. Ez az a feketehajú?

GORENNÉ. Igen, igen.

III. KERESKEDŐ *(bizalmasan, titkosan Gorennéhez)*. Inkább feljövök este.

GORENNÉ *(kezet nyújt)*. Rendben van.

II. KERESKEDŐ *(kezet nyújt mint a III. kereskedő)*. Holnap reggel feljövök.

GORENNÉ. Tizenegy órakor.

(Ketten az ajtó felé mennek.)

I. KERESKEDŐ *(kezet nyújt)*. És én?... Ha nem kapok árut, felköthetem magam.

GORENNÉ. Olyan sürgős?

I. KERESKEDŐ. Még olyanabb!

GORENNÉ. Gyere el mindennap. Biztosítlak, hogy néhány napon belül meglesz!

I. KERESKEDŐ *(majdnem könnyörögve)*. Mindent fizetek, istenbizony, mindent!

GORENNÉ. Jó, jó, csak egy kis türelmet!

I. KERESKEDŐ *(kezet nyújt)*. Szervusz.

GORENNÉ. Szervusz. A viszontlátásra!

(A három kereskedő elmegy.)

GAZDASSZONY *(nagy könyvet hoz, odaadja Gorennének)*. Most már számoljunk el... Folyton csak maga után járkálok ezzel a nyavalyás könyvvvel.

GORENNÉ *(leül az asztalhoz)*. Na, gyorsan.

GAZDASSZONY (*hadarva*). Itt van e'... Negyven, meg huszonöt, kettő... két márka ötven...

GORENNÉ. Várj, ne robogj!... (*A könyv fölé hajol, szigorúan a gazdasszonyhoz.*) Kilenc mandulaszappan?... Kilenc?...

GAZDASSZONY (*kissé ijedten*). Nyolc.

GORENNÉ (*nyugodtan*). Öt.

GAZDASSZONY. Hat.

GORENNÉ (*mosolyog*). Na jól van. Hat, — az lehet. (*Átfutja a könyvet.*) Boráksz, keményítő!... (*Hirtelen az asszonyhoz.*) Villanyjavítás! Három márka ötven?

GAZDASSZONY (*nagyon ijedten*). A... annyi.

GORENNÉ (*komolyan dühös, az asztalra csap*). Bitang, aljas, betörő! Hát nem én magam fizettem ki tegnap ezt a pénzt?

GAZDASSZONY. Miért kiabál? Húzza ki és megvan!

GORENNÉ (*nevelve csóválja a fejét és kihúzza az összeget*). Milyen betörő, milyen elvetemedett!

GAZDASSZONY. Ha nem tetszik, vehet más gazdasszonyt!

GORENNÉ (*továbbolvas a könyvben, hirtelen felnéz és csendesen szól a gazdasszonyhoz*). Te — mosópor?...

GAZDASSZONY (*már maga is nevet*). Ez igazán tévedés. Ki lehet húzni.

GORENNÉ (*kihúzza, odadobja a könyvet*). Na, itt van, vidd!...

(*Egy kis csönd. Gorenné nézi az asszonyt és hirtelen*):

GORENNÉ. Mennyivel csaptál be ma megint?

GAZDASSZONY (*megvetéssel*). Lehet is magát?...

GORENNÉ. Na jó, hát becsapsz. Mindennek a dupláját írod. Rendben van, de én mégis szeretném tudni, mire költöd a lopott pénzt? Tizennégy év óta vagy itt és soha egy lépést se teszel ebből a házból. Szeretőd nincs...

GAZDASSZONY. Van a majdmegmondtam...

GORENNÉ. Hát mire? Kire? Hová teszed a pénzt?...

GAZDASSZONY. Semmire. Senkire.

GORENNÉ. Itt mûlsz el, mint a faggyúgyertya... Hát mire kell?...

GAZDASSZONY. Hagyja már abba.

GORENNÉ. Ha véletlenül az életed árát kellene beírnod a könyvbe, mennyit írnál be, — mi?...
No, mennyit?...

GAZDASSZONY. Többet, mint a jó Isten!

GORENNÉ. Többet?

GAZDASSZONY. Többet!... Ha kíváncsi, megmondom. Magának is, de még a jó Istennek is... Minek így élni?... *(Mutatja a kezét.)* Itt: a csontjaim, a hőröm alatt! Csupa szakadás, meg seb.

GORENNÉ. Buta vagy, Róza. Menj!

GAZDASSZONY *(duzzogva el)*. Megyek már no, megyek... *(El.)*

FRED *(belép, énekelve, nevetve, korvettkapitányi egyenruhában. Durván öleli Gorennét)*.

GORENNÉ *(dühösen Fredhez)*. Ne szorítsd a nyakamat!

FRED. Rossz a kedved?

GORENNÉ. Rossz.

FRED *(énekel)*. Ha bánat bánt,
Kacagj babám.
Ha kedved jó,
Sírj angyalom!... *(Leül és iszik.)*

GORENNÉ *(kétségbeesve)*. Három nap óta iszod a rumot!

FRED *(lecsapja a poharat, nagy hangon)*. Nem dönt le mégsem... nem bír velem, nem!...
Kutya természet, mi? Nem bír velem. Állom!... *(Nevetve.)* Viharban: fedélzeten a kapitány helye!... *(Furcsa nevetéssel.)* És itt állandó a vihar!...

GORENNÉ *(mint fent)*. Nagy hang... öblös!... Vihar!... Fedélzet!... Kapitány!

FRED. Labrador előtt kilyukadt a kazán... Ott álltam a tüzes gőzben... Birtam!... Ittam, és birtam... Öt matróz elfutott... öt ember, öt reszkető kutya. A revolverem agya hasította szét a koponyájukat!... A sípok úgy sírtak, mintha egyszerre száz asszony vajúdott volna a ködben... És a gőz, és a tűz!... Birtam...

Ittam, és bírtam!... (*Kis csönd után részeg nevetéssel, de csöndesen.*) Nem hiszed?... Menj Labradorba, ott kérdezd meg... Kicsinyke ugrás csak ide. Kedvező széllel két hónap. Becsület-szentséges Istenemre!... (*Tölt, emeli a poharat.*) Szervusz!... (*Lecsapja a poharat.*) Brrr... (*Kis csönd után maga elé mormolja.*) Labrador!...

GORENNÉ (*kérlelve*). Fred!...

FRED (*kihúzza magát, élénkebben, majdnem katonásan*). A nevem. Fred Wolfsohn. Úgy van. Első tiszt a Scheridanon... császári tiszt... ma már, magam jóvóltából, okmány nélkül, hat év után, itt — kapitány!... Így van?...

GORENNÉ (*kétségbeesve*). Így, így!...

FRED (*folytatja. Nagy hang, nagy gesztusok*). Atya-isten!... Aranyepolett... aranyzsinór, fehér szolgálati zubbony... kis kard... lakkcipellő!... Lakk!... Drimm pucolta, a sárgafogú néger. Mindig tipp-topp. A nagy, piros nyelvvel nyalta ragyogóra!... Igen, a Drimm, az ilyen! Német-kongói. A császár matróza!... (*Ellágyulva.*) Kicsi Drimm... kutyaszemű, drága... egyetlen Drimm!... (*Rácsap az asztalra, fogcsikorgatva.*) És mégis muszáj volt!... Peking, a boxerek!... Statárium!... (*Saját szemén mutatja.*) Ekkorára nyílt ki a szeme, ni, a csudálkozástól... »Halál?...« Ha-a-lá-ál?!... Lopott! Hiába!... Statárium!... Öt matróz állt előtte, a császár öt matróza. Öt matróz, öt fegyver. Én vezényeltem. (*Ordít.*) Tűz!... (*Hördülve.*) Öt kis láng és Drimm a padlón!... A hátán feküdt már, szétvetett karokkal, mozdulatlanul... Egy véres, fekete kereszt!... (*Kis csönd után egész ellágyulva.*) Drimm... egyetlen... drága!... (*Hirtelen egészen fent.*) De ott álltam! Néztem, és bírtam! Ittam, ittam, és bírtam!... Kutya természet, mi?... (*Új poharat tölt, emeli.*) Szervusz...

GORENNÉ (*mint fent*). Hányadszor meséled már?...

FRED. Sohasem elégszer... (*Szomorúan, csöndesen, magábaroskadva leül az asztal mellé.*) Egy élet,

ami így múlik el!... Az én életem!... (*Hirtelen és élénken.*) És mégis, még így is bírom. Állom, ha néha dülöngve is. Még mindig bírom... Igen, ez így van!... (*Nézi az asszonyt és furcsa szomorúsággal.*) Hm... ha nem kellek, ki-söpörsz!... Ráfekszem a tengerre. Vigyen!... Csak semmi könny!... Fred Wolfsohn: úri-ember, a császár kicsapott tisztje... a tied, vagy nem tied, és ezzel pássz!

GORENNÉ (*kétségbeesve*). Nem bírom ezt... Nem bír-lak így!...

FRED (*fölkáll, az asszony mellé megy, fölényesen, de érzéken*). Hiszen meghalsz értem!...

GORENNÉ (*a tiszt mellére bújik, szinte vacogva*). Így... ilyen halálosan, ilyen forrón, ilyen nagyon még senkit sem szerettem!...

FRED. Mégis sokallod a pénzt.

GORENNÉ. Mire kell?... Egyenruhákra!... Fehér, kék zubbonyok, aranyzsinórok!... Most, hogy kinevezted magad kapitánnyá, mindent újból, tegnap is egy új kard... A Scheridan tisztje!... Amikor idejöttél: elcsapott sorhajóhadnagy. Ma már, Fred Wolfsohn, saját kegyelméből: — korvettkapitány! Ezreket adok ki ruhákra, kardokra... Rum és cigaretta!... És én ezerszer ennyit adnék néked, Fred... értsd meg, minden pénzem az öledbe szórom, de térj már egyszer az eszedre... Nem vagy tiszt, nem vagy katona — több vagy, a legtöbb, itt vagy, velem, — Isten, az én Istenem!...

FRED (*delíriumosan és makacsul*). Kapitány!...

GORENNÉ (*fent*). A rum, a rum, a rum!... Ha így mész ki az uccára, lefog az első patrouille... Nincs jogod ehhez a ruhához... Ne viseld!...

FRED. Megillet!

GORENNÉ (*mint fent*). Itt mered, itt viseled, de kint, az uccán?... (*Hozzásimulva, csábítva.*) Egyszer, a parkban... kocsin, velem... mi ketten!... Hogy lássanak bennünket, melletted a kocsi-ban engemet!... Fred, drága Fred!...

FRED. Itt vagyok veled, csak veled... Ez elég!

GORENNÉ. Szégyelsz !

FRED. Valami nagyon büszke nem vagyok rád. Ez az igazság. Büszke, az nem vagyok. Megvásároltál !...

GORENNÉ *(könyörögve)*. Fred, én a lelkemet !...

FRED. Kellek, kívánsz !... No, rendben van, egészen rendben van... de a lelkeidet, azt hagyd !...

Ki akarsz vinni az uccára ! Én legyek a reklámod !... Hogy azt mondják : Nini, Gorenné !...

Hogy utánam mutassanak !... Ez kellene, mi ?...

GORENNÉ. Melléd símulnék...

FRED. Hogy lássanak kettőnket !...

GORENNÉ. Szégyelsz !

FRED *(hirtelen és vakmerően)*. Únlak és — itthagylak !...

GORENNÉ. Ha itthagysz, erről az ablakról vetem le magamat !...

FRED. Meggondolnád !

GORENNÉ *(kétségbeesve)*. Azt hiszed ?...

FRED *(lassan közelebb lép, mintha részvételt volna)*.

Hát csakugyan nem tudsz — nélkülem ?...

GORENNÉ *(érzik a hangján, ezen a sutlogáson, hogy igazat mond)*. Nem !

FRED *(közelebb, melegen)*. Szegény, te... Na !...

Méltányollak, tisztí becsületedre, — Úristenemre !... *(Magához húzza az asszonyt.)* A ruhádon keresztül lüktet a véred... Most meg tudnám számlálni az érverésedet !... Te buta, te kedves !... Elismerem, hogy jogaid vannak... Elismerem... Fred Wolfsohn elismeri... Engem kicsaptak, te felszedtél és idehoztál...

GORENNÉ *(dideregve)*. Nem igaz, nem igaz...

FRED. Igaz ! És most itt vagyok, itt, ezekben a szobákban... *(Kínos nevetéssel.)* A Scheridan tisztje !... Hohó, több, már több, sokkal több : — kapitány !... Mit akarsz többet ?... Ha egyetlenegyszer magamra venném a civilek ruháját, belepusztulnék !... Megfojtana a gallér, a nyakkendő... kiszakítaná a kalap a halántékomat !... *(Fent.)* Ne akarj kivinni innen !... Vigyázz !... Ha én ezt a küszöböt egyszer... !

GORENNÉ (*kétségbeesve*). Nem, nem!

FRED. De igen, de igen!... Borzasztó dolog lesz ebből!... Vigyázz!... Itt bírom, itt még bírom!... Itt még bírom!...

GORENNÉ (*Fredhez siet, kéréssel*). Nem... Semmit sem akarok már Fred!... Nem akarom!...

FRED. Nem akarod, de — teszed... Kár! (*Iszik*.) Kár... Hiszen, tudom, egy tébolyodott tiszt, akit hat évvel ezelőtt csaptak el a hajóról!... De itt, még mindig Fred Wolfsohn és még mindig tiszt!... Ebből él!... (*Felugrik, az asszony elé áll.*) Ne törj szét mindent, mert magadat is széttöröd vele!... Vigyázz...

GORENNÉ (*belesimul Fredbe*). Vigyázok és hallgatok...

FRED (*valami egészen rendkívüli kétségbeeséssel*). Mit tudsz te?... Az Antarktisz előtt kétszer vetettem horgonyt!... Mit tudod, mi volt az nekem?... Az Antarktisz!... Csak nap, örök nap, semmi éjszaka!... (*Emberföltötti fájdalommal, szinte beleöröppanva.*) Te is beleörölnél!...

GORENNÉ (*vergődve*). Így is... így is!...

FRED. Ez itt semmi. Itt csak a testünk, de ott, — a világ, a végtelen, a jégbedermedt világ!

GORENNÉ. Itt csak a szívem!...

FRED. Ott vitorlák lobogtak, óriási fehér szivek!... Huszonkét ágyú ugatott, és az árboc tetején a császár lobogója fénylett a jeges szélben!...

GORENNÉ (*forró, buja odaadással*). Szeress, Fred!...

FRED. Szolgállak!...

GORENNÉ. Tegnap felharaptad a számat!

FRED. Új kardot akartam!

GORENNÉ (*kétségbeesve*). Mindent, mindent, amit csak kívánsz, de legalább hazudj valamit!... Valami szépet!... Mondj... csak egy forró szót... egyetlen egyet...

FRED (*öleli és kegyellen nevetéssel*). Haha — Antarktisz!

GORENNÉ (*dideregve Fred mellén, szinte kétségbeesve*). Jeget mondsz és tüzet ölelsz!...

PATKÁNY (*vak zongorista a hátsó, középső ajtón jön, kezeivel előrelapogatózik*). Van valaki idebenn?...

GORENNÉ (*kibontakozva, dühösen*). Mi kell, te varangy?

FRED (*Patkányhoz, nevetve*). Mondd neki, Patkány, — egy magas hangot keresek, hölgyem, — egy magas hangot keresek, azért jöttem fel ide az emeletre!...

PATKÁNY (*kétségbeesve*). Mindenki becsap!... Mindenki hazudik!...

GORENNÉ. Újat, valami újat, gyönyörű férfiú!

PATKÁNY (*mint fent*). Mindenki hazudik!... A két vak szemem, — azért... Egy rühes patkány!... Bele kellene fojtani a kanálisba!...

GORENNÉ (*idegesen*). Na, kivele, Patkány!... Miért jöttél?...

PATKÁNY (*végtelen dühvel*). Ma sem vittek el a kávéházba!

GORENNÉ (*nyersen*). Megparancsoltam.

PATKÁNY. Mégse vittek... Ott a zongora, én meg szopjam ki az ujjamból az új dalokat!... A Rinder belémrúgott az éjszaka, az angol matróz leköpött. (*Kétségbeesve*). Hát honnan tudjam ezeket az új dalokat?... Hát honnan?...

GORENNÉ. Tegnap is két új dalt énekelt neked Leontin!

PATKÁNY (*torz nevetéssel*). Ha életiben se énekelt volna többet ennél a két dalnál, már azért a két dalért is megérdemelné, hogy kitekerjék a nyakát!... Csupa hamis hang!... Ez így nem megy!... Mindenki hazudik... Mindenki becsap!...

GORENNÉ. Te meg fogd be már a szád!...

FRED (*felháborodva az igazságtalanságon*). Ne fogd be a szád! (*Dühösen az asszonyhoz*.) Patkánynak tökéletesen igaza van!

GORENNÉ (*erőltlenül védekezik*). Már megint te... az apostol!... Igaza van!...

FRED (*az asszony előtt őszinte dühvel*). Apostol, vagy nem apostol, az egészen mindegy. Ennek a nyomorultnak tökéletesen igaza van. Az igazságot mindig ki lehet mondani!... Most már én mondom, én parancsolom, hogy rendet teremts ebben a dologban!...

GORENNÉ (*a falhoz ugrik, lekap egy korbácsot, magasra emeli, a levegőbe csap vele. Szinte esztétlenül*). De most aztán megcsinálom azt a rendet! (*Szinte*

*sikoltva.) Hol van az a lány, aki nem ment? ...
(Indul az ajtó felé.)*

PATKÁNY *(rémülten, fogvacogva).* Nem kell senkit se bántani! ...

GORENNÉ *(az ajtó felé, sikoltva).* A kutya!

PATKÁNY *(az asszony elé ugrik, könyörögve).* Majd holnap, biztosan ... Az Istenért! ...

GORENNÉ *(ellöki magától Patkányt).* Kotródj! ... *(Rohan kijelé, már az ajtó előtt.)* Te ... te kutya! ... *(Az ajtó mögött, amint szalad a lépcsőn.)* Hol vagy, te ... te ... te! ...

PATKÁNY *(rémülten, dideregve, szinte sírva, kezével a semmibe tapogatózva).* Ne ... ne ... nem! ... Ezt nem lehet! ...

FRED *(lecsapja magát a székre, a kezével veri a térdeit és kétségbeesetten).* Mennyi ... mennyi rum az ... ami itt elég? ...

(Lentről, messziről sikoly, néhány pattanás, amit korbácsütés ver fel.)

FRED *(kinos, vad nevetéssel Patkányhoz).* No, Patkány, ezt elintéztük! Ezt el! ...

PATKÁNY *(vad kétségbeeséssel keresi az ajtót, de a falba ütdök; a falat ökleivel üti és ordít).* Hol van az ajtó! ... Nyissátok ki az ajtót! ...

FRED *(felugrik, Patkányhoz siet).* Itt az ajtó, eredj! Itt ... itt az ajtó! ... *(Odaviszi.)* Itt! ... *(Kinyitja az ajtót és felröhög.)* Menj és ha olyan nagy kedved van hozzá, tartsd te oda a hátad! *(Kitszkolja a hátulsó üvegajtón.)*

MIRETTE *(a balajtón jön fel a lépcsőn).* Fúj, de ocsmány! ... *(Fredhez.)* Mint egy megveszett nőténypárduc! ... Maga heccelte, mi? ... Mindig maga hecceli! ... Ha maga egyszer csupa jóindulatból azt tanácsolná néki, hogy feküdjön a vonat alá, biztos, hogy alá is feküdne. Ez igen, ez a szerelmes bolond! ...

FRED *(nevetve).* Ne csicseregj, szépség! ... *(Az asztalra mutat.)* Ott vannak a cigaretták. Gyujts rá! *(Ledobja magát a dívánra.)*

MIRETTE *(már v'gan az asztalhoz táncol, cigarettát vesz*

fel.) T. cím, felszólításának eleget téve, rágyújtottam és *(Kifujja a füstöt.)* Ime, máris gyönyörben úszom!... *(Az asztal szélére ül és lábait vidáman lóbálva, affektálva.)* Ah, millen jó is korvettkapitány úrral, illen előkelő baráti viszonyban leledzeni!...

FRED *(álmosan)*. Hol voltál délután?

MIRETTE. A Rutschbahnon...

FRED. Butaság!

MIRETTE. Szépen butaság!... Valami nagyszerű az! A Malvin majdnem kibukott. Borzasztóan vihogtunk. Van ám az öt emelet is... Az embernek egészen elfullad a melle, amikor az a nyavalyás kocsi leszalad vele.

FRED. Egész délután ezt csináltátok?

MIRETTE. Na ja. Egy csúszás 30 pfennig... Egész délután!...

(Kis csönd.)

FRED *(álmosan)*. Sokan voltak?

MIRETTE. Én azt mondom, ha ez tovább is így megy, az összes Gorennék bezárhatják a boltjukat.

FRED. Mi, ha így megy?

MIRETTE. Hát ez a konkurencia!... *(Leugrik az asztalról és Fred mellé ül.)* Na hallja, Isten bizony tátva maradt a szánk... Tudja, az az egész hamburgi park: teli lánnyal, gyári lány, masamód, úrileány. Malvin meg én!... úgy éljek, olyanok voltunk mellettük, mint két Miatyánk!... Voltak ott pasik, *(Mutatja és így mondja.)* Firsztklassz... *(Csodálkozva és megbótráncozva.)* Le se köptek bennünket!... A pasiknak volt igazuk... Kell azoknak ilyen két szende, mint én és a Malvin?... Hát kell, amikor ott vannak a — tisztességesek? ... Csak füttyenteni kell nekik, ezeknek a tisztességeseknek és már vissza se lehet tartani őket, hogy azonnal le ne vetkőzzenek!... *(Bőffenő nevetéssel.)* A Malvin az olyan dühös volt, hogy aszonta, hogy ha horogra akaszt egy jóképű akárcicsodát, ingyen adja oda magát neki!... Jusztra is!... Jó ötlet volt, nem?...

FRED (*hitetlen nevetéssel*). Na, ahogyan én a Malvint ismerem...

MIRETTE. Hát rosszul ismeri. Most mondok magának egy titkot, hogy kicsoda az a Malvin, hát hallgasson ide és fogózzon jól meg a dívánba, mert máskülönben le fog esni.

FRED (*álmosan*). Már fogózom!

MIRETTE. Ezt már elmondta nekem százszor is, de titokban, hogy úgy éljek, hogy senkinek se mondom el, mert kisülne a szeme a többiek előtt... Tudja, hogy mi a Malvin ambíciója? ... Hogy egyszer az alléban egy diákot találjon és az azt higgye, hogy ő egy szűz és elmenjenek a cukrászdába és ő hátrasímítaná a haját és csak egy kávét inná és mennének a kikötőbe, ketten, tudniillik a diák, meg ő, a Malvin és csak sóhajtoznának és minden más teljesen ki volna zárva! ... Na? ... (*Kicsiny csend után.*) És amikor én erre elkezdtem nevetni, ő, a Malvin, elkezdett sírni és Isten bizony úgy sírt, hogy a könnyei belefolytak a szájába és akkor is csak azt mondta folyton, hogy ő már sohasem lesz ilyen szerencsés! ... Ez így volt. Haljak meg, ha nem igaz.

FRED (*álmosan*). Nahát, gyönyörű!

MIRETTE (*nézi a tisztet, látja, hogy nem nagyon érdekli, amint mond neki, feláll és csak úgy félvállról mondja hátra*). Ja, igaz, — amikor lejöttünk a parkból, éppen akkor húzták be a Regaldó vitorláit.

FRED (*ijedten felül, csodálkozva*). A — Regaldó? ...

MIRETTE. Kora délután futott be ... Nem tudta? ...

FRED (*felugrik, dühvel*). Aludtam. Senki sem jelentette!

MIRETTE (*gúnyosan*). Na, mondja csak! (*Gúnyolva.*) Senki sem jelentette! ... (*Nagy nevetéssel.*) Ami a Malvinnak a diák a cukrászdában, az magának a hajó a tengeren! ... Magukat kettőjüket össze kellene kötnöni és együtt kellene mutogatni a panoptikumban! ... (*Nevelve.*) Senki se »jelentette«! ...

FRED (*komoly dühvel*). Buta ló! ... Kotródj ...

MIRETTE. Majdnem meg vagyok sértve! ... Tudja! ? ... (*A kis ajtó előtt, gyorsan szalutál.*) Ásszoája, tábor-

nok úr!... *(Kiugrik az ajtón, melyet becsap maga után, de az ajtóban beleütközik a gazdasszonyba.)*

GAZDASSZONY *(kívülről)*. Na, na, na, vadállat!... *(Feljön a kisajtón, felháborodva.)* Hogy nekimegy az embernek, nézd csak... *(A gügyös öregasszonyok dühével, visszamegy az ajtóba, felnyitja és a leány után kiabál.)* Nincs szemed, hé?!... *(Becsapja az ajtót és visszajön, dühösen szól Fredhez.)* Hol van Gorenné?

FRED *(dühvel feláll)*. Mért nem jelentették, hogy befutott a Regaldó?

GAZDASSZONY. A frász törje ki azt a Regaldót. Nekem a Gorenné jöjjön be. Most ez a fontos. Nincs lent egy üveg bor, egy üveg pálinka, se cigaretta, se semmi. Ez így nem lehet. A ménkü üssön minden gazdasszonyba!

GORENNÉ *(belép az üvegajtón, estére öltözve. Dühösen a gazdasszonyhoz)*. Mért üvöltasz?... *(Kulcsot ad a gazdasszonynak.)* Itt a kulcs!

GAZDASSZONY. Jó, na!... *(Veszi a kulcsot, a szekrényhez megy.)* Nahát... *(Kinyitja a szekrényt és gyorsan mindent a kosárba szed.)*

GORENNÉ *(a tükör előtt igazítja a haját. Ebből a tükörből azonban ugyanekkor figyeli a gazdasszony mozdulatait is)*.

FRED *(az ablaknál, dühösen Gorennéhez)*. Befutott a Regaldó!

GORENNÉ. Hallom akkor is, ha halkabban mondod.

FRED. Elrendeltem, hogy jelentsék!

GORENNÉ *(őszintén)*. Akartam szólni, de annyi minden jött közbe. Elfelejtettem.

FRED *(mint fent)*. Ha még egyszer előfordul...

GORENNÉ *(aki a tükörből látta, hogy a gazdasszony mit csinál a szekrélynél, hirtelen odaszól Fredhez)*. Várj csak, egyetlen! *(Hirtelen a gazdasszonyhoz.)* Mennyi bor?

GAZDASSZONY *(ijedten)*. Négy üveg...

GORENNÉ. Pálinka?

GAZDASSZONY. Kettő!

GORENNÉ. Cigaretta?

GAZDASSZONY. Hat skatulya.

GORENNÉ *(a tükör előtt, háttal a gazdasszonynak)*. Akkor mégis csak tévedtél!... Négy üveg bor helyett hat üveget, két pálinka helyett háromat és hat skatulya cigaretta helyett hetet vettél ki!

GAZDASSZONY *(méltatlankodva)*. Itt sülyyedjek el, ha ez igaz.

GORENNÉ. Na, egy-kettő... Visszarakni, amit loptál!...

GAZDASSZONY *(gyorsan visszarakja, méltatlankodva)*. Rakom már, rakom már!

GORENNÉ *(a tükörből figyeli és látja, amint a gazdasszony habozik, hogy visszategye-e a hetedik doboz cigaret-tát)*. Úgy, úgy, tedd csak vissza szépen azt is!

GAZDASSZONY *(visszadobja, becsapja a szekrényt, kifelé indul és morog)*. Loptál!... Loptál!... Hogy nem szégyelli csak ki is mondani!?... Loptál!... *(Kimegy a kisajtón.)*

GORENNÉ *(egy pillanatig nevetve néz utána, de máris a tiszthez ugrik, öleli gyorsan)*. Máskor Isten bizony nem felejttem el!... Most adj egy csókot. *(Csókolja.)* Így... Így!... Te, te aranyfóka! *(Az ajtó előtt még visszaszól.)* Rohannom kell. Lent vár a brazíliai... Sietek vissza... *(El az üvegajtón.)*

FRED *(utána néz, azután lassan az ablakhoz megy, felfnyitja. Kint a csillagos ég, messziről a kikötő árbocai. Az alsó helyiségek teljes fényben)*.

(Most a jobboldali elülső kisajtón belép Mária.)

MÁRIA *(uccai ruhában, kalappal. Egy kissé feldúlt, még inkább zavart)*. Jó estét!... Odalent azt mondták, hogy itt... idefent... *(Nincs válasz, hangosabban.)* Jó estét kívánok!

FRED *(megfordul. Nyersen)*. Jó estét. Kit keres?

MÁRIA *(már nyugodtabban)*. Jó helyen járok?

FRED. Jó helyen? Na, azt éppen nem mondhatnám.

MÁRIA *(zavartan)*. Azt mondják, hogy ez az a ház... Hogy ide kell jönnöm!

FRED. Azt mondták? Ki mondta?

MÁRIA. Mindenki. Sokan.

FRED *(durván)*. Mindenki, — sokan!... Mindenki tudta, hogy magának éppen ide kell jönni?

MÁRIA (*Nem érti*). Mindenki, akiket kérdeztem...
akik útbaigazítottak.

FRED. Úgy?

MÁRIA (*félve*). Igen... (*Fredre néz és meglepetten, sutlogva.*) És... és ön... ön micsoda itt?...
Ön kicsoda?...

FRED (*tréfásan, feszes állásban*). Jelentem, Fred Wolfsohn, a Scheridan első tisztje, tiszt a császár hajórajában. Itt: — korvettkapitány... (*Hirtelen, szigorúan.*) És maga?

MÁRIA. Egy leány.

FRED (*gúnnyal*). Egy új leány?

MÁRIA. Nem tudom, mi az?

FRED (*mint fent*). Nem?

MÁRIA. Nem.

FRED (*széket tol eléje*). Na, üljön le!

MÁRIA (*fáradtan leül az asztal mellé*). Köszönöm!...
(*Körülnéz izgatottan és félve.*) Ez... ez csakugyan egy olyan ház?

FRED. Ez aztán igen.

MÁRIA. Rendben van!...

FRED. Rendben? Nahát ez óriási!... (*Leül az asztal mögé. Tölt.*) Iszik?...

MÁRIA. Megpróbálom.

FRED (*koccint*). Szervusz...

MÁRIA (*ijedten*). Tessék?

FRED. Azt mondtam: szervusz!

MÁRIA (*kissé bizonytalanul és koccintva*). Szervusz!

(*Isznak.*)

MÁRIA (*felköhög, a poharat ijedten az asztalra teszi*).

FRED. Kuc-kuc!... Nem bírod?...

MÁRIA. Szégyen?

FRED. Mindenesetre furcsa!

MÁRIA. No igen — nem bírom az italt: ez furcsa.
De egy tengerésztiszt itt, ebben a házban, ilyen otthonosan... Ez is furcsa... Nem?...

FRED (*elkeseredve*). Kirúgtak a tengerészetből!...
Még mindig furcsa?...

MÁRIA. Szomorú.

FRED (*feláll, nézi, sokáig nézi Máriát és hirtelen, szinte parancsolva*). Vesd le a kalapod!

MÁRIA (*gépies mozdulattal veszi le a kalapját*). Levetettem. (*A kalapot leteszi egy puffra.*)

FRED (*közelebb*). Mi a neved?

MÁRIA. Mária!

FRED. Mária!

MÁRIA (*feláll*). Mit kívánsz?

FRED (*elkapja*). Téged.

MÁRIA (*kissé hátrahajolva, görcsös bátorsággal*). Itt vagyok. Tessék...

FRED (*nézi Máriát, elengedi, hátralép, kilörve*). De hát ki vagy te tulajdonképpen?

MÁRIA (*összeszorított fogakkal*). Egy leány!

FRED. Leány?...

MÁRIA. Az!...

FRED (*dühösen*). Mondd mingyárt, hogy egy szűz.

MÁRIA. Mondom.

FRED. Buta!... (*A leány előtt.*) Figyelmeztetek, hogy ma még nem rúgtam be teljesen!

(*Lentről zongorajáték hallatszik.*)

MÁRIA (*exaltáltan*). Két nap óta rohanok... Reggel óta keresem ezt a házat. Minden elmosódott előtttem: a házak, az uccák, az emberek. Így rohantam, és... és most itt, amikor végre itt vagyok, most ez a sok fölösleges beszéd. Miért áll elém?

FRED. Kicsoda?

MÁRIA. Maga.

FRED. Én?

MÁRIA. Maga.

FRED. Miért nem — te?

MÁRIA. Kegyed, ön, te! — mindegy!... Most szédlök... most, amikor a legerősebbnek kellene lennem!...

FRED. Baj!... Aki nem elég erős, nem lehet eléggé gyöngé ahhoz, hogy ide belépjen.

MÁRIA (*valami vad erővel*). Én mégis eljöttem. És én azért jöttem ide, hogy itt is maradjak!... Mi erre a mód?

FRED (*egy kissé nézi a leányt, azután hirtelen dühösen*). Ez mind, amit most itt összekarattyolsz, ez mind nem komoly, és főleg nem új!... Valami buta szerelem, és ez volna a bosszú!... Romantikus liba! Na, venni a kalapot és egy-kettő: vissza, ahonnan jöttünk! (*Nyújtja a kalapot.*) Aló!...

MÁRIA (*mint fent*). Idejöttem és itt maradok!

FRED. Indulás! Egy-kettő!...

MÁRIA. Két perccel ezelőtt még akartál!...

FRED. Kevesebb tegezés és több indulás. Aló!

MÁRIA (*gyorsan, elfulladva*). Az éjszakát együtt töltöttem, egy ágyban, egy rajnavidéki diákkal!... Nem tudom a teljes nevét... Valami Hans...

FRED (*nevetve*). Ez igaz?

MÁRIA. Jézusra esküszöm!

FRED (*hitetlenül*). Hogyan kerültél ahhoz a diákhoz?

MÁRIA. Este volt, amikor Hamburgba ért a vonatom...

FRED. Megszólított?

MÁRIA. Én szólítottam meg...

FRED. Elhívott a lakására.

MÁRIA. Én kértem, hogy vigyen.

FRED. Úgy?

MÁRIA. Úgy.

(*Kis csönd.*)

FRED. Kérted?

MÁRIA. Kértem.

(*Kis csönd.*)

FRED. Nem volt pénzed. Hálóhely kellett.

MÁRIA. Volt pénzem, az a diák kellett!

FRED. (*dühös nevetéssel*). Hazudsz, hazudsz!...

MÁRIA (*elfúlva*). Felvitt magához... Valahol a Börsestrassén... Ötödik emelet... Hatodik?... Nem tudom... Sötét volt... Gyufákat gyújtott, de eloltotta a szél...

FRED. Ne meséld tovább!

MÁRIA (*mint fent*). Nem emlékszem mindenre. Csak azt tudom, hogy amikor átölelt, beleharapott a vállamba, sirtam, sikítottam, ököllel vertem a fejét, az arcát, a szemét!... Elrohantam tőle!...

Ő utánam!... Egész nap a nyomomban volt!... Most végre szem elől tévesztett és... és itt vagyok!

FRED. Ez mind hazugság!

MÁRIA *(letépi válláról a ruhát, mutatja)*. Itt... a fogai... a harapása...

FRED *(ámulva)*. Igaz... ez igaz!... *(Közelebb, melegen.)* De... a vállad... A vállad... az gyönyörű!... *(Közel.)* A vállad!...

MÁRIA *(reszketve, lecsukott szemmel áll)*.

FRED *(lassan magához húzza)*. Reszketsz... te... de hiszen borzasztóan reszketsz!...

MÁRIA *(nem felel, vad erővel hallgat)*.

FRED *(nagy izgalomban)*. Ha... ha én most... ha én most felkapnálak... ha!?... *(Hirtelen felkiált.)* Te... te... *(Beleharap a lány vállába.)*

MÁRIA *(kétségbeesetten felsikolt és vad erővel ellöki a tisztet)*. Ne... ne... ne merje... *(Irtózva tántorodik a másik oldalra.)*

FRED *(felhördül)*. Nyomorult!

MÁRIA *(megtántorodik, a puffra zuhan és görcsösen zokog)*.

FRED *(felrántja a székről, rémülten)*. Mit akarsz, — dehát mit akarsz itt?...

MÁRIA *(aléltan, reszketve a tiszt karján)*.

FRED *(ordít)*. Mit akarsz?!...

MÁRIA *(kibontakozik a tiszt kezéből, támoltyog, megáll, nézi lihegve a tisztet, — nehezen beszél)*. Addig... amíg... amíg ideérttem, tudtam... mindent tudtam!... Ez nem olyan egyszerű... ez nem! Most már életre-halálra megy a játék!...

FRED. De csak játék, mi?...

MÁRIA *(felsikolt)*. Nem, nem igaz! Irgalmas Isten!

FRED *(keményen)*. Utoljára kérdezem, hogy ki vagy? Hogyan kerültél ide?

MÁRIA. Nem, nem!... Ezt... ezt nem lehet így!... *(Fejéhez kap.)* Úgy szédülök... nem érzem a lábaimat... A szívem!...

FRED *(ordítva)*. Aki fél, az menjen!

MÁRIA *(hisztérikusan)*. Nem, nem! Itt maradok!

FRED (*elkapja a leány karját, elhatározottan*). Hát te, még adok egy percet, egyetlen egy percet. Beszélsz, vagy takarodsz innen?

MÁRIA. Még... még nem! Egy kis türelmet!... (*A székre rogy.*) Istenkém!

FRED (*mint fent, a szék előtt*). Én most ideülök. Itt van az órám! (*Kiveszi tenyerére az órát és mutatja.*) Várok egy percig. Ha az alatt az egy perc alatt nem mondasz el mindent rendesen, becsületesen és főképpen nagyon őszintén, csöngetek a négernek és röpülsz!

MÁRIA (*megadva magát, ijedten*). Mit beszéljek?

FRED. Mindent! Azt, hogy ki vagy, hogyan kerültél ide és mit akarsz itt?

MÁRIA (*még egy kétségbeesett próbálkozással*). Ne kívánd!... Még ne!

FRED (*ellenmondást nem tűrően*). Beszélni!....

MÁRIA (*hirtelen, vad elhatározással*). Rendben van. Elmondok mindent!

FRED (*nyugodtan zsebreteszi az órát, Máriára néz, szigorúan*). Kezdd!

MÁRIA (*maga elé néz, kezét tördelve, nehéz visszaemlékezéssel*). Ott... ott kell kezdenem... Nagyon régen...

FRED. Kezdd ott!...

MÁRIA (*hirtelen közelebb és elfulladva, gyorsan*). Hallgasd!... (*Leül, előrebukva.*) Egy kis gyerek... semmit se tud magáról, a többiekről, csak éppen hogy kinyílt a szeme és viszik a lábai... Valami ködkép a multból: ennyi, ami megmaradt benne — néhány gügyögő szó. — Két fehér halom, ruganyos, édes: az anya melle, és azután már csak az intézet, ahova belöktek, szigorú, nagy falakkal, folyosókkal, kegyetlen nénikkel!... Hároméves voltam, amikor ide kerültem, ebbe a pomerániai intézetbe. Ma húszéves vagyok... (*Fáradtan.*) Tizenhét évig itt! Irtózatos!

(*Kis csönd.*)

FRED (*dühösen*). Mi köze ennek...?

MÁRIA. Az intézet! A nagy hálótermek! A nagy

vágyak!... A lányok! Én is! Miért? Nem tudom, de valamennyien szerelmesek voltunk a szerelembe. A többiek könnyedén, nevetve, pimaszul. Ó! Egészen másképpen, mint én. Én, mint egy dühöngő dervis! Valami szent, narkotikus kábulattal!... Nékik arcátlan, frivol játék, — nekem: zsibbasztó ájultság, tüzes fekély... mit tudom?... Ebben a lángban! — Égtem!...

FRED. Gyönyörű!

MÁRIA. Pokol!... És sehol egy kiút... Bent a tűzben... porrá égek benne! (*Egészen elfulladva, vadul.*) A rácson át lestem az uccát... a férfiakat!... Az órák alatt rajzokat készítettem róluk... Büntetések, súlyosak, egyik a másik után!... Mi ez?... Mi van velem?... Nincs felelet... Hát mi az ok?... Égtem!... Húsz év!... Így, éretten, felduzzadva!... Húsz év! És a végén, mindennek végén, az utolsó jelenet köztem és a főnöknőm között... Sikolyok, sírások, goromba szavak... és... egy mondat, amit a buldogarcú asszony vágott a szemembe!... »Anyja lánya!«... Az anyám?!... Hát ezért?... Minden csak miatta?!... A mi ket-tőnk vére?!... Az övé: az enyém?... Az anyám?!... (*Kínos nevetéssel, de inkább bor-zadva.*) És... és ők, a többiek, a társaim, a leányok, a komiszak, a hazugok!... A kényesek!... Igen, ők valamennyien, ők ítélkeztek! Futottak előlem!... Én, a bűn, a szenny, (*Fenn.*) »az anyja lánya!« Menekültek előlem! Ott álltam, egyedül, a szobákban, a falak között, az életem-mel, az összeszorított fogaimmal... Szóltam hozzájuk: »kedvesek, drágák... segítség... segí-tetek!...« Futottak! Sikítottam utánuk: »Kutyák, bitangok!«... Menekültek!... És én egyedül, egészen egyedül... A napok, az éjszák... az órák... a percek... a vérem, ami vert, szúrt, tépett, — harsogott bennem! (*Kis csönd után, maga elé, rémülten.*) Az anyám! Igen, igen, ő... Csak ő... Mi ketten... (*Vergődve,*

rekedten.) Hát hol van? Merre van? Megtudtam hol van? ... Itt van, igen, itt, Altonában! Éppen itt, ebben a házban, egészen bizonyos, hogy ebben a házban. Így ... így ... mondták ... ezért jöttem éppen ide! ...

FRED. A neve?

MÁRIA. Ha csakugyan itt, ha igaz, hogy itt van, ... ha rátalálok, nem fogom előtted eltitkolni. *(Kicsönd. Fáradtan.)* Hát így volt. Hát ez volt és ez van! ... Éjszaka szöktem el és most itt vagyok ... Nincs út már visszafelé. Engem megváltott az a mondat, amit a főnöknőm vágott hozzám! ... Most itt vagyok ...

FRED *(izgatottan, elfúlva)*. Most még van rá idő ... visszafordulhatsz ... elmehetsz ...

MÁRIA. Itt maradok!

FRED. Nem vagyok Krisztus és mégis azt mondom neked, menj, menj innen és ne fordulj vissza.

MÁRIA. Itt maradok.

FRED. Nézd, itt tengődünk, néhány nyomorult, itt, ilyen mélyen. Egy tiszt, amilyen én is voltam. Minden összedült velem a Scheridanon, ahonnan kirúgtak. Semmiért, Mária. Sok rum, több mint elképzelhetnéd. Véresre haraptam az első hajnalon a tenyeremet, amikor idekerültem. Belecsurgott a vérembe a könnyem. De te most beléptél ide, itt vagy és itt felzavarsz mindent. Még mindig elmehetsz, még mindig elfuthatsz! *(Kivülről zongorajáték.)*

MÁRIA. Itt maradok! *(Hirtelen felfigyel a lentről hallatszó zongorajátékra.)* Micsoda zene ez? Miféle muzsika ez?

FRED. Egy vak ember veri a zongorát.

(Kint zaj, felpattan az üvegajtó.)

HANS *(hangja)*. Erre biztos úr! *(Belép.)*

RENDŐR *(belép)*. Jó estét!

MÁRIA *(felsikolt)*. Hans!

HANS *(a rendőrhöz, Máriára mutatva)*. Itt van. Ő az. Tessék intézkedni, hogy innen azonnal elkerüljön!

FRED. Mit akar itt?

HANS. Én Hans Rieder vagyok, a hamburgi egyetem hallgatója. Ha nem tetszik az, amit teszek, rendelkezésre állok! (*Máriára mutat.*) Ez a lány, ez a kisasszony: úrileány és csak irgalmatlan véletlenből került ide. (*A rendőrhöz.*) Tessék intézkedni.

RENDŐR (*Fredhez*). Ön a kisasszonnyal jött?

MÁRIA (*ijedten, mintegy védve Fredet*). Nem, nem, nem igaz!

RENDŐR (*noteszt vesz elő, a lányhoz*). Kérem a kisasszony nevét!

HANS. Igen, ez a helyes!

RENDŐR (*mint fent*). A neve?

MÁRIA Goren Mária.

FRED (*elhűlve*). Mi... Micsoda?... Hogy hívnak?

MÁRIA. Goren Mária.

RENDŐR (*irja*). Goren...

GORENNÉ (*belép az üvegajtón és rémülten megáll, mert a rendőrt meglátja*). Mi van itt?... (*Mária és a diák felé.*) Mit akarnak itt?

FRED (*aki már felocsudott, furcsán hangsúlyozva*). Látogatód érkezett. (*Máriára mutat.*) Ez a hölgy. Nem ismered?

GORENNÉ (*méltatlankodva, erősen, hirtelen*). Nem! (*Közelebb lép valamivel; most már bizonytalanul.*) Nem... (*A leányra, a rendőrré néz, láthatólag attól fél, hogy egy »leány« miatt most a rendőrséggel gyűlik meg a baja, pláne, ahogyan jobban szemügyre veszi Máriát, mintha emlékezne: Ki is lehet ez a lány? Hol is láthatta? De nem tud semmi határozottat, viszont egész erővel tagadni sem mer...* *Idegességgel tapogatva a halántékát.*) Én... én... én... nem hiszem... hogy...

FRED (*hirtelen tölt, iszik, lecsapja a poharat, gúnnyal Gorennéhez*). Pedig illenék, hogy ismerd!...

GORENNÉ (*hirtelen a rendőrhöz*). Biztos úr, itt valami tévedés... valami félrevezetés... Ez... ez a lány... Ha láttam is már talán?... Lehetséges... magam sem tudom... (*Félelemmel, görcsösen.*) Tessék érdeklődni a kapitányságon, itt sohasem

történt semmi olyan dolog, ami miatt a rendőr-ség...

FRED. Nem arról van szó... *(Mária elé húzza Gorennét.)* Nézd meg... jól nézd meg! A szeme!... Nézd... ez a mély, fekete szem... Az arc... a homlok... Nézd!... *(Maga előtt Gorenné felé tolja Máriát.)*

MÁRIA *(Gorenné szeme elől hátrál. Rémülten).* Miért? De miért?...

FRED *(mint fent).* No, nézd!... Nézd csak!... Jobban!... Még jobban!...

GORENNÉ *(mint aki előtt lassan derül, egészen előre-bukva, görcsös erővel Fred karjába markolva, valami torz haraggal és ijedtséggel vegyesen).* Ne... nem... ez, ez nem lehetséges...

MIRETTE *(hangja kívülről).* Gorenné... Gorenné...

MÁRIA *(Gorennére mered, egy lépést hátrálva).*

MIRETTE *(belép. Az ajtóban vigan).* Itt van Gorenné?... *(Gorennéhez.)* Kérem nagysága... Ké... *(Észre-vette a többieket, ijedten elhallgatott. Majdnem tablószerű merevséggel állnak a jobbszélen: a rendőr, tőle balra Gorenné és Mária, majd a diák és a balszéltre visszakerült Fred.)*

(Gyors függöny.)

MÁSODIK FELVONÁS.

Földszint. Ez már a szalón előtere. Bíbor és arany szeparé. Elöl, jobbra ajtó, mely a kijáráshoz vezet, balról is ajtó, mely az első felvonás szobájába vezet fel falépcsővel. Hátterben a középben : üvegfal ajtóval, csipkefüggönnyel, mely mögött a szalón van. A jobb- és balfal hátsó oldalán egy-egy kis nyílás, amely folyosónak hat. Az egész előtérben nagyon kevés a bútor. Látszik, hogy itt csak egészen ritka alkalmakkor kell helyet szorítani előkelő vendégeknek.

Ez a felvonás két héttel későbbben játszódik le, mint az első felvonás. Este. Lassanként kezdődik az éjjeli élet.

(Hangok a szalónból.)

LY *(félíg estélyi öltözetben, lebontott hajjal átsiet a színen).*
Sarolta ! . . . Sarolta ! . . .

SAROLTA. Jövök már ! *(kilép.)* Na, te is jól becsaptál ! . . .
Hol voltál délután ?

LY. Dühös vagy ?

SAROLTA. Persze.

LY. Nincs igazad. Ha tudnád, mi történt ? Már éppen indulni akartam hozzád, az alléba, amikor levelet kaptam. Egész délután ezt a levelet olvastam. Mit gondolsz, kitől kaptam ? . . .

SAROLTA. Na, kitől ?

LY. A — görögtől !

SAROLTA. Ne beszélj !

LY. De beszélek. Aténből írt. Te, olyan drága, olyan édes levél !

SAROLTA. Mit írt ?

LY. Itt a levél. Ha megcsinálod a frizúrámat, közben felolvasom!

SAROLTA. Na jó, gyerünk!...

LY. Menjünk.

(Sarolta ajtaja felé indulnak.)

SAROLTA. Te, nagyon szerelmes?

LY. Borzasztóan!

SAROLTA. Boldog vagy?

LY. Iszonyú boldog vagyok! *(Mindketten el.)*

EMMA *(fiatal cselédleány, kijön a szalónból)*. Na, ma jókor kezdődik! *(A jobboldali folyosónyíláshoz megy, bekidlt)*. Melange!... Két szardínia, egy üveg Ápollináris!...

GAZDASSZONY *(jön a hátsó baloldali folyosón át, meglátja a cselédleányt és megszólítja)*. Te, izé, Emma!

EMMA. Mi az?

GAZDASSZONY *(az emeletre mutat, majdnem sűgva)*. Volt már lent délután az »asszony«?

EMMA. Amennyit ez két hét óta lejár ide!... *(Bizalmasan, gyorsan)*. Igaz, hogy ez a Mária, a — leánya?

GAZDASSZONY. Hülyeség... leánya?... Ennek?... Se macskája, — se kutyája, csak a tengerésze!...

EMMA *(megvetéssel)*. Részeg ember, mindig csak részeg!

GAZDASSZONY. Az hát. *(Elindul)*. Mit is eszik azon a kicsapott tisztén? *(Elmegy a jobboldali ajtón)*.

(A szalónban zaj és asztali csengő.)

EMMA. Megyek már, no... *(Indul)*. Ezeknek is kevés az este!... *(Bemegy a szalónba.)*

(A szalónban zongora.)

MÁRIA *(a balajtón lejött a szobából és most ijedten belép. Kíváncsian és izgatottan leskelődik a szalónajtónál, majd a főajtóhoz siet, kinyitja, de rémülten meghátrál, mire belép a NÉGER, egy pillanatig megáll az ajtónál és azután visszamegy. Mária lekuporodik egy székre)*.

(Bent zongora.)

FRED (*ugyandazon az ajtón lép a színre. Ahogyan belép, kell, hogy meglássék rajta, hogy Mária után szaladt ide. Feldúlt és dühös*). Miért jöttél le ide? ... Hogy mertél? ...

MÁRIA. Két hét óta ott fenn ... Nem bírom! ...

FRED. Bántott? ...

MÁRIA. Rámnézett. Könyörgött a szeme. Csupa könny. ... Szenved ... irtózatosan szenved ...

FRED. Az első éjszakán: amikor először álltatok egymással szemben, anya és lánya, azt mondtad: Eljöttem, itt vagyok, itt maradok! ... Most menekülsz! ... Futsz előre?

MÁRIA. A könnyei elől! ... Ez a szerencsétlen aszszony! ... Volt egy álma! Álom? Őt is megfogta, elragadta, mint sebes víz az ágot! Egy álom. A lányáról, aki már más lesz, mint ő volt. Elmúlt! ... De itt, most más valami az, több, az ő számára a legtöbb, ami kockán forog: te, Fred, te, aki neki többet jelentesz minden álmnál, te, aki az életet, a boldogságot jelented.

FRED (*átöleli forrón, közel*). Nem érdekel. Én téged szeretlek!

MÁRIA (*ijedten kibontakozik*). Ne ... nem! ... Nem! ... Ne bánts! ...

FRED (*összeszorított ököllel*). A diák! ...

MÁRIA (*egy kissé megrezzen, de aztán maga elé mered, összeszorított szájjal hallgat*).

FRED (*mint fent*). A diákot szereted!

MÁRIA (*elszántan*). Magamat szeretem! Miért nem hagytok magamra? Itt ... én, mint egy láncos kutya! ... (*A zene elhallgat.*)

FRED. Két héttel ezelőtt még küldtelek.

MÁRIA. Nem mentem.

FRED. Most már nem engedlek.

MÁRIA. Nem tudom!

FRED (*ordít és támad*). Micsoda?

MÁRIA (*elszántan elibe áll*). Dülöngő tigris, szegény.

FRED (*megtörve*). Szerelmes! ... Meg tudnék halni, ha parancsolnád ...

MÁRIA (*élesen*). A hajóért is, amiről letaszítottak!

FRED (*vadul*). Elég!

MÁRIA (*gyorsabban és kegyellenebbül*). A rumért is, ami a véredet hajtja!

FRED (*elkapja, zihálva*). Beletapostál az életembe!

MÁRIA. Utamba álltál! Miért nem állsz félre?

FRED. Két hét alatt mindent felforgattál.

MÁRIA. Két hét alatt mindig a nyomomban, mint az árnyék... te is és ő is.

FRED. Az anyád!

MÁRIA. Az. Igaz... Annál rettenetesebb...

FRED. Mit... hát mit akarsz?

MÁRIA. Amikor idejöttem, tudtam...

FRED. Az enyém akartál lenni! Azonnal, már az első pillanatban!

MÁRIA. Az első félórában, — még az első órában is!... A tied? ... Nem, — így nem akartam. Akárkié! ... Így igaz! ... A vérem hozott ide és akkor, amikor én magam akartam odadobni magamat, nem téged láttalak, — lehúnytam a szememet és magamat láttam csak, egyedül magamat, akitől szabadulni akarok! ... Nem sikerült. Egy pillanatig az utolsó tizenhét év emléke győzött rajtam... az iskola... a kápolna... a reggeli misék... Túlságosan erős voltam és te túlságosan szentimentális voltál! Kegyetlennek, irgalmatlannak kellett volna lenned. De, te úr voltál... tiszt voltál, még itt is, és még így is, ebben a szörnyű mámorodban is! Hát igen, így történt, és mégis... Akkor valamivel később... már elég lett volna az is, ha... (*Félve, bizonytalanul a szalónra mutat.*) ha nem tartsz onnan vissza...

FRED. Megmentettelek!

MÁRIA. Igen, — de magadnak!... Te legalább így gondoltad és így gondolsz ma is... (*Kis csend után.*) Most már késő!

FRED. Miért? Mi történt máig?

MÁRIA. Két hét múlt el máig!... Te üldözöl, és én hasztalan menekülök. Két ilyen ember között, az anyám és te közötted!... Te nem engedsz ki a karmaidból, és az anyám reszket, hogy elveszít — téged!... (*Leroskad a székre, dide-*

regve.) Ki ad itt tanácsot?... Ki mond egy józan mondatot?...

FRED (*mély, őszinte kétségbeeséssel*). Én csak vezényszavakat tanultam, Mária!... Hat év óta élek itt. Mit tudok én mondani?... Mit mondjak?...

MÁRIA. Nyisd ki a kapukat, engedd meg, hogy kijuthassak a levegőre! Minél messzebbre tőletek!

FRED (*fellázadva*). Most már megmutatom, hogy velem maradsz! Majd meglátjuk... majd meglátom... ki lesz az erősebb!...

MÁRIA. Nem te leszel az erősebb. Az embereid, akik a kapukat őrzik... az a két fekete kutya!

FRED. Ezt is tudod?

MÁRIA. Örök állnak minden lépésem mögött!

FRED. Hát igen, ha tudod, annál jobb! (*Erősen.*) Innen, nélkülem, az én tudtomon kívül egy lépést se tehetsz! Mindent tudok, ismerem a gondolataidat, a szándékaidat is... Azt is tudom, hogy tegnap délután itt volt a diák!

MÁRIA. Itt volt.

FRED. Szereted!

MÁRIA. Itt volt.

FRED. Kirúgom!... Érted?... Elég volt, ki-söpröm innen!...

MÁRIA. Félsz a rendőrségtől. Nem mered!...

FRED (*Mária mellett, határtalan elkeseredéssel*). Esküszöm, Mária, megesküszöm, ha rájövök, hogy el akar tőlem venni, keresztüllövöm.

MÁRIA (*rémülten hátrahúzódik, felsikolt*). De most már mondd meg... most már mondd meg, hogy mi jögon, hogyan mersz te velem így... ezen a hangon?... Mi jögon?...

FRED. Itt nincs jog!... Csak te vagy!

MÁRIA (*kétségbeesve*). Összekeveredett benned minden: — a tenger... a Scheridan... a rum!... Mit akarsz?...

FRED (*kétségbeesve, közel*). Én... én nem tudom úgy elmondani, ahogyan kellene most... Sokszor úgy érzem, hogy kidönti a vér a halántékomat, hogy felfeszíti mellemen a bőrt... Amióta te ide betetted a lábad, egyszerre minden más

lett... minden megváltozott!... Én borzasztó sokat ittam, Mária... rengeteg sokat... én, nem is tudom mennyit... Minden órában, minden percben... mindig csak ittam, és... *(Mélyen, szenvedve.)* és... én olyan elesett... olyan nyomorult vagyok!

MÁRIA. Nem szabad így...

FRED *(elhárítja Mária szavait)*. Ne, ne beszélj!... Várj!... Most azt kérdezted, hogy mit akarok?... És én el szeretném mondani, hogy..., hogy mostanában... néhány nap óta, amikor éjszaka, a sötétben, félig álomban, a szobámban, lecsukott szemmel virrasztok az ágyban, én... én újra látom a tengert, a hajókat... és veled beszélgetek, és... azt mondom: — Mária!... Drága!... Nyujtsd ide a kezedet!... Vigyél! *(Halk zokogással.)* Vezess vissza a tengerhez, Mária!...

MÁRIA *(megdöbbszent szánalommal)*. Te már itt maradsz örökre, Fred!

FRED *(kétségbeesve)*. Hát... hát te... csakugyan azt hiszed, hogy én már olyan mélyre, olyan nagyon mélyre zuhantam?... *(Ordítva.)* Nem igaz! *(Elkapja Mária kezét, zihálva.)* Játszani akarsz velem? *(Dülöngve hátralep, hirtelen a mellére csapva diadalmasan.)* Nézz... nézz... jól nézz meg!... Hát ilyen az... hát ilyen az az ember, aki örökre elveszett?!... *(Megtántorodik, Mária elé bukik, felsírva.)* Mária... Sohasem tudtam felőled... Idejöttél, én küldtelek és te mégis itt maradtál!... Itt maradtál, és én égek... Most hagynál itt?... Hát te... te azt hiszed, hogy most már mindent el lehet így intézni, hogy csak egyszerűen elhagyod ezt a házat? *(Elkapja.)* Itt maradsz!... Szeretlek!... Akármit is felelsz rá, az örülésig szeretlek!... Itt maradsz velem!... Nem fogsz elhagyni!... és... és én is megpróbálok mindent!... Meg fogod látni, el fogod hinni, Mária, hogy talpra tudok még állni!... Itt vagyok, dobog a szívem, lélekzem, hinne kell bennem,

Mária!... (*Közel, elfúlva.*) Csak túlságosan gyorsan jött minden... Nem is lehet, hogy most csak úgy, egyik percről a másakra én is megváltozhassam!... (*Könyörögve.*) Várjunk, Mária! Én érzem, én tudom, hogy jön valami... hogy el kell érkeznie valaminek, ami visszaadja a régi erőmet, ami kiszakíthat kettőnket innen és ami megadja a te hitedet is! Várjunk, Mária!... Legyél egy kissé elnézőbb, egy kissé jobb... egy kissé szelídebb!... Még jöhet talán valami?... Egy új élet... egy józanabb pillanat... egy csoda!... Minden jöhet!... (*Könyörögve.*) Úgy-e vársz?... Úgy-e vársz?...

MÁRIA. Megfulladok, elpusztulok itt, Fred!

GORENNÉ (*baloldali ajtón jön, feldúlt*). Miért vagytok itt? (*Csend, de utána mingyárt izgatottan.*) Mária, te menj fel, azonnal menj fel a szobádba... Fred del akarok beszélni...

MÁRIA (*elszántan*). Engem azonnal engedjete el innen.

GORENNÉ (*ridegen*). Nem hívtalak és nem is tartóztatlak!

FRED. Mária itt marad!

GORENNÉ (*kétségbeesve*). Fred, az Istenért...

FRED (*felhördül*). Megmondtam!... (*Az asztalhoz ugrik és az asztali csengőn erősen csenget.*)

NÉGER (*belép és Fred felé meghajol*).

FRED (*úgy kérdez, mintha parancsolna*). Pillanatig sem mozdulsz a helyedről?

NÉGER. Yes, sir!

FRED. Kotródj!...

NÉGER. Yes, sir! (*Meghajol és el.*)

FRED (*az asszonyhoz, diadalmasan*). Mária itt marad!

GORENNÉ. Itt marad... De most, most azt akarom, hogy azonnal menjen fel a szobájába!...

I. KERESKEDŐ (*belép ott, ahol a néger kiment, és már az ajtóban*). Kézcsók és üdvözet!... (*Előrejön, szertartásosan.*) Uram... Asszonyom!... (*Hökken tenéz a leányra, jólesően biccent a fejével, mintha azt mondaná, hogy »ez már aztán igen.«*)

MÁRIA (*aki egy pillanatig csodálkozva nézett a keres-*

kedőre, az anyja egy félre nem érthető szemvillanására, szó nélkül elsiet a baloldali ajtón).

- I. KERESKEDŐ (a leány után néz, de az asszonynak mondja). Kissé gőgös a kicsike!... (De már másról beszél.) Egyébként hogyan és miképpen? Amint látod, még mindig itt kuksolok Hamburgban!... (Senki sem válaszol. A kereskedő zavarában cigarettát vesz elő és megkínálja Fredet.) Parancsol?

FRED (röviden). Nem!

I. KERESKEDŐ. Te?... Ön?...

GORENNÉ. Most... nem...

- I. KERESKEDŐ (egy kis csönd után, nagy zavarban). Zavarok?... Talán zavarok?

FRED (lecsap). Igen!

I. KERESKEDŐ (a baloldali ajtóra mutat, amerre Mária ment el). Lehetne talán addig erre?

FRED (nyersen). Nem. (A jobboldali, kifelé vezető ajtóra mutat.) Arra!

- I. KERESKEDŐ (kényszeredett mosollyal). Na igen... lehet úgy is! (Komikus meghajlással az asszony felé.) Holnap?... Tehát holnap! (Indul, de hirtelen megáll, egy kissé gondolkodik és már visszafordul és jön vissza az asszony felé.) Pardon!... (Fred felé, mintegy igazolással.) Pardon! Szóval, én mehetek! Megyek is, no, de pardon, csak egy-két szót még!... (Vár. Nincs felelet. Folytatja.) Két hét óta vagyok itt. Igéretet kaptam. (Gorennéhez.) Így van? (Nincs felelet.) Igéret, az van, csak éppen áru nincs. (Közel Gorennéhez.) Gondolom: ha már itt vagyok... (A fenyegetően néző Fredhez.) — azonnal befejezem!... (Gorennéhez.) Gondolom, ha már itt vagyok, mégis csak megmondom, hogy az a leány, aki most, itt... (Gyorsan.) aki most volt itt...

FRED (a kereskedőhöz ugrik). Gazember!... (Elkapja a kereskedő nyakát.) Lódulj!

I. KERESKEDŐ (tehetetlen rémülettel). Pardon... pardon... én...

FRED (mint fent). Majd megpardonozlak, te kutya!... Kotródni!... (Viszi egy-két lépést és előrelendíti.) Mars!

I. KERESKEDŐ. Majd... majd holnap újra benézek...

Jó estét!... (El.)

FRED (utána néz). Féreg!

(Rémült csend; az ajtó előtt megáll.)

FRED (hirtelen). Miért küldted fel Máriát?

GORENNÉ (rémült, hallgat).

FRED (az asszony elé lép, szinte öklöt emel, de aztán hirtelen elfordul és a baloldali ajtó felé siet).

GORENNÉ (kiált). Fred!

FRED (visszafordul). Ne kiabálj! Minden hangos szó felhallatszik!

GORENNÉ. Kíméld!... Csak őt!... Én nem számítok, az semmi, ami velem... ami itt... két hét óta... Se éjjeled, se nappalod!... Lesed... öröket állítasz a kapuba!

FRED. Buta asszony!... (Leül a karosszékre.)

GORENNÉ (közel Fredhez, magánkívül). Szerelmes asszony... megúnt asszony, bosszúálló, — kegyetlen, — valamilyen, amilyen még sohasem volt senki, csak én!... Fred!... Én két hét óta eleget sírtam, én sem húnytam le egy percre sem a szememet!... Nem bírom tovább... Az valami irtózatosságot lesz, ha én is elveszítem a fejemet. (Jajdulva.) Négy sarkán fog égni ez a leány, és mi is, te is, ő is, én is, — mind, itt, az égő tetők alatt!... Fred... most én mondom, hogy vigyázz!...

FRED. Fenyegetsz?...

GORENNÉ. Nem hagyom magam, csak ennyi, Fred!...

FRED (menekül a szavak elől). Rémekeket látsz... a rossz lelkiismeret... a bűnöd... a leányod... a te bűnöd!...

GORENNÉ (rémült csodálkozással). Bűn? Az én bűnöm?... Azért, mert az én leányom és mert úgy neveltem fel, mint egy grófi leányt?... Bűn?... (Hirtelen.) Akkor még itt palánkok álltak, Hamburg tíz sor ház volt csak, amikor megesett a dédanyám... Ott, az ágya mellett feküdt bölcsőjében nagyanyám, a bűnben, a szennyben!...

Ugyanigy az anyám, a nagyanyám mellett!... Én is így, az anyám mellett!... Mi az én bűnöm?... Az, hogy — ezt nem akartam tovább?... Ez a bűnöm?... Mária a vérről beszél, a vérünket okolja!... A vér!... Mit tudom?... Én csak azt tudom, hogy akkor, amikor elküldtem magamtól Máriát, sok rosszat akartam jóvátenni, sok rosszat, amikért nem én voltam felelős... Hároméves volt, csak tipegett, amikor én magam szakítottam le magamról és vittem Pomerániába... Jajgattam, sírtam, ordítottam!... Fájt, iszonyúan fájt; én, magam vágtam sebet a húsomba, amikor letéptem őt magamról, az én kicsinyemet, az én gyermekemet, és vittem, mégis vittem, hogy elszakítsam ezt a szörnyű fonalat. Ez volt az, amit én tettem. És ez bűn?... Ez bűn?...

FRED. Inkább tapostad volna szét!

GORENNÉ. Azt akartam, hogy ő már más legyen, mint én vagyok, azt akartam, hogy ragyogjon, hogy tiszta legyen...

FRED (*gúnyosan*). Most ragyog!

GORENNÉ. Most — semmi közöm hozzá!... Miért volna?... A nagyanyám, az igen... Mellette az anyám, ott a bűnben, a piszokban, mindig mellette. Együtt sírtak, együtt nevettek, együtt koplaltak, együtt ettek. Lent, egészen lent, a legutolsók, de mindig, minden pillanatban: anya és leánya!... Mária!?... Elküldtem és elvesztettem!... Hogyan dideregtem, hogyan jajgattam utána... Hetekig... hónapokig, egy évig, két évig!... Hányszor indultam utána és hányszor fordultam vissza: itt, az ajtóban, kint, a pályaudvaron... ott... az intézet kapujában?... De lebírtam magamat... sikerült... és már csak egy emlék volt számomra ez a leány... egy nagy, igazi öröm, hogy megmenekült, hogy — én mentettem meg!... Zsákszámra küldtem utána a pénzt, többet, még többet!... Nemcsak oda, a takarékbába is... Titokban végrendeletet készítettem: ha felfordulok, mindent pénzzé kell tenni, — minden az övé, csak az övé!... A lá-

nyomé, akit — már nem ismertem!... Tizenhét esztendő!... Ennyi, tizenhét év!... És ez alatt az idő alatt egyszer sem láttam... Elfelejtettem a szemét, elfelejtettem a hangját. Mindent elfelejtettem!... És mégis küldtem a pénzt, mindig többet és többet!... Miért?... Már talán csak babonából... Bizonyosan csak azért... Nem az anya küldte a pénzt, most már tudom, hogy nem az anya küldte. Egy babonás asszony küldte, aki félt az Istentől!... És most mégis büntet!... *(végtelen fájdalommal és félelemmel.)* Két kézzel ver... marokra fogja a szívemet... Összenyomja... Szétmorzsolja az ujjai között!... *(Felsírva.)* Ne hagyj el, Fred!... *(A másik karosszékbe zuhan.)*

FRED *(zavartan)*. Én... én... nem akarlak elhagyni!

GORENNÉ. Egy ilyen asszony, mint én, az tudja, az megérez mindent, azt nem lehet félrevezetni!...

FRED. Most itt van, mint te az anyád mellett...

GORENNÉ *(vergődve)*. Egy idegen... Semmi közöm sincs hozzá. Nézzük egymást. Idegenek vagyunk egymáshoz. Amikor az első este odafönn szemben álltunk, két idegen állt egymással szemben, két ellenség!... Azóta se éjjelem, se nappalom... *(Halálos elkeseredéssel.)* Meg tudnám ölni... meg tudnám fojtani... a két kezemmel tudnám megfojtani!...

FRED. Tébolyodott!

GORENNÉ *(Fred elé ugrik)*. Mit akarsz tőle?... Mit akar tőled?...

FRED. Menj a dolgodra! *(Feláll és átmegy a másik oldalra.)*

GORENNÉ *(követi)*. Felelsz!... Akarom, hogy válaszolj... Most, azonnal... Akármit, az igazat!...

FRED *(egy elhatározással)*. Az igazat? Azt akarod? No, rendben van!

GORENNÉ *(felsikolt, tiltakozva)*. Ne... nem!... Még nem!... Egy szót se! *(Lezuhan a székbe.)* Úristen... Nem... nem akarok koldulni, csak... csak figyelmeztetni akarlak, meg akarom mon-

dani, mert te nem tudod, te már elfelejtetted mi az, kint, a hideg házak között... a komisz emberek között, így, mint te, egy ilyen ember, akit én ápoltam, én kényeztettem... egyetlen, drága... Fred!... *(Szinte aléltan.)* Hova is vinnéd?... Mihez kezdenétek?...

FRED *(közbevág).* Itt marad!

GORENNÉ *(egy kis csönd után, járattan, kimerülten egy székre roskadva, mint egy eszelős).* Igen... itt... ő itt marad!... No jó... hát jól van... Itt marad... *(Emeltebb hangon.)* De én is itt leszek, itt, veletek, mellettetek!... Ezt ne felejtsd, Fred!... Két héttel ezelőtt — emlékszel? — azt mondtam: ha itt hagysz, levetem magam az emeletről!... Nálam ez nem játék... ez... ez nálam talán minden!... Nekem már nincs sok vesztenivalóm, legfeljebb az életem, és az nélküled nem számít semmit!...

FRED *(hirtelen a hátsó jobboldali ajtóhoz siet, dühösen berúgja az ajtót és ordít).* Leány!... Hé!... Ki van itt?...

EGY NŐI HANG *(az ajtó mögül).* Mi az már megint?

FRED. Valami italt!... *(Bevágja maga mögött az ajtót és előrejön.)*

GORENNÉ *(kétségbeesve).* Italt... Ez, csak ez!... Szünet nélkül!...

FRED *(Gorenné elé áll, durván).* Ez!... Hát igenis, ez!

CSELÉD *(hozza a pálinkásüveget és leteszi az asztalra, azután sietve el).*

FRED *(gyorsan tölt és egymásután hajt fel három poharat. Leül az asztalhoz).*

GORENNÉ *(rémülten).* A harmadik!

FRED *(ismét tölt).* A negyedik!... *(Leissza és újra tölt.)* Az ötödik! *(Lecsapja a poharat, leül, nagy nevetéssel.)* A tízezredik!... *(Felugrik, hördülve.)* Ez... ez a ketrec!... Ez a bitang, kutya-ketrec!... *(De most lerogy az asszony mellé és vergődve, gyötrődve.)* Miért kínoz?... Miért harapsz?... Miért nem hagysz magamra?... *(Hirtelen magához húzza az asszonyt és majdnem józanabban.)* No nézd... nézd csak... térj már

az eszedre!... Hiszen semmi, de semmi ok sincs erre!...

GORENNÉ *(reszketve, Fredhez tapadva)*. El akarsz menni!...

FRED *(vergődve)*. Nem... te ezt nem is értheted, hiszen én magam sem értem, hogy mi történik velünk két hét óta?... Te vagy itt... én vagyok itt és Mária: — mi hárman!... Nagyon, szörnyen le kell innom magam, hogy csak egy kissé is világosan láthassak... Te utánam rohansz... Mária a bűn után rohan, hogy megpihenjen végre benne... de én... én!...

GORENNÉ *(előrebukva)*. Te...

FRED. Én...

(Zongora szól a szalónban.)

FRED. ...én, ha még egyszer... a tenger!... Oda... oda... egyszer vissza... oda... ki... messzire... újra... még egyszer!...

GORENNÉ *(elfulladva)*. És... Mária?...

FRED *(maga elé néz, rezignáltan)*. Mária!... Ó!... Mária!... Öt év után, igaz, — a legelső friss, jószagú szellő, ami áttörte ezeket a forró falakat!...

GORENNÉ. Szereted!...

FRED. Mint egy fehér sirály... olyan!...

GORENNÉ. Szereted!...

FRED. Itt van... berepült... itt van!...

GORENNÉ. Szereted!...

FRED *(maga elé néz)*. Ezt senki sem értheti!... Senki!...

GORENNÉ *(suttogva, rekedten)*. Mit akarsz vele?...

FRED *(feláll, nehezen, lassan lefejtí magáról és most már csakugyan elérzékenyülve, de talán csak azért, hogy könnyebben szabaduljon)*. Én... én.... te... na... esküszöm... megesküszöm rá... igaz... megzavart... egy kissé megzavart!... Üzenet... az valami ilyen, ami kintről érkezett vele hozzánk, nagyon messziről, egy világból, amit már lassan temetni kezdtem!... Most

itt volt... megrázott, felkavart!... De nem, már semmi, már múlik... Minden elmúlik!

GORENNÉ *(fogvacogva)*. Elmúlik...

FRED *(fáradtan, lecsuklott fejjel)*. Igaz... minden elmúlik...

GORENNÉ *(sokáig nézi Fredet és egy mély sóhaj után nyugodtabban)*. Igen... igen... Fred... De ha... de ha most is hazudtál?... *(Fenyegelve.)* Ha most is?...

FRED *(felugrik, dühösen)*. Újra kezded!

GORENNÉ *(ijedten)*. Ne, nem!... Nem... *(Lehullott fejjel.)* Nem!...

FRED *(nézi az asszonyt, lassan tölt, felemeli a poharat, lassan leissza a pálinkát. Kínos nevetéssel)*. Az életbe bele kell nyugodni!... *(Újra tölt és felemelt pohárral.)* Úgy látszik, csakugyan ez az egyetlen mód, hogy élhessünk!...

(Most kintről, a szalónon túlról erős, egymásba folyó hangok. A szalónban is néhány hang és zűrzavar.)

FRED *(felfigyel)*. Mi ez?...

GORENNÉ *(ijedten)*. Mi az, mi történik odabent?...

(Erősebb lárma a szalónban és a szalónon túl.)

MIRETTE *(berohan a szalónból)*. Naccsága!... Hol van a naccsága?...

GORENNÉ. Itt! Te! Mi?

MIRETTE *(elfulladva az örömtől, hadarva)*. A Regaldó kadétjai!... Tizenhatan!... Aszongyák, hogy addig nem jönnek be, amíg a civilek ki nem takarodnak!... Két perc alatt vagy kimennek a civilek, vagy ők verik ki a civileket!...

FRED *(szinte mámoros az örömtől)*. Kadétok!... Bravó!...

GORENNÉ *(a szalón ajtaja felé szaladva)*. Jó Isten!... Meg kell ezeknek okosan magyarázni!... *(Beszalad a szalónba.)*

(Zavaros hangok a szalónból.)

FRED *(szinte mámorosan, majdnem reszketve)*. Igen... igen... tisztára kell söpörni a szalónt... Kadétok!... Bravó!...

MIRETTE *(Fredhez, túláradva, tapsolva)*. Olyan drágák... Csupa fiatal... aranyos kis emberke...

FRED *(szinte elfulladva)*. Katonák!...

(A szalón egy megbolygatott hangyaboly.)

CIVIL *(a szalónból rohan be, alacsony, kövér, cvikkeres, nem tudja: a cvikkerét, a kalapját, a sétapálcáját vagy a kabátját mentse-e? Mintha itt egészen megvakult volna, úgy keresi a kijáratot. Egy szégyen menekülő egér — cvikkerrel)*. Erre?... Merre?...

MIRETTE *(nagyon nevetve, az elülső ajtóra mutat)*. Arra, nagyapám!...

CIVIL *(szinte ugrik az ajtóhoz és röpül vele a kabát. Rémülten és groteszk dühvel)*. Ein Skandal... Ein Skandal!... *(Kirohan jobbra.)*

(A kadétok most érkeznek be a szalónba.)

LEÁNYOK *(hangja a szalónból)*. Éljen... Éljen!...

KADÉTOK *(hangja a szalónból, amint egyszerre pattan a hangjuk)*. Hipp, hipp, hurrá! Éljen!

EGY KADÉT *(hangja, amint katonásan csattan)*. Jelen-tem, az erőd kapitulált!

KADÉTOK *(hangja)*. Hurrá!!!

EGY KADÉT *(hangja mintha parancsot osztana)*. Kardot hüvelybe, pénztárcát asztalra!... Vigyázz!... Kész!... Rajta!...

(Dal. Eredeti tengerészdal. Kadétok éneklik.)

Tengerész vagyok,
Vész-viharban kedvemet találom,
Arcom sohasem sápad el!
Tengerésznek nem való az,
Aki szívéen bánatot visel.

(Már beleavatkozik hamison a zongora is.)

Gyáva ember tengerre ne menjen,
Mert ott vész s vihar között vagyunk,
Jobb lesz annak otthon, ahol rája
Szép szeretője vigyáz!...

(Még tart az ének, amikor belép Walfred Lohmayer és vele három kadét.)

WALFRED. Gyorsan, gyorsan... Én már ismerem itt a dörgést. Mi négyen itt fogunk mulatni. (Gesztussal.) »Előkelő vendégeknek fentartott hely...«

KURT VON BERT. Ez már teszi.

RITTER REMBER VON BLÜNESSEN. Pompás!

WINTER. Óriási!

WALFRED. Négy kadét úr, négy kis női hölgy!... (Tánclépésben előreperdül, énekelve.) Utánam, gyerekek!... (Fred Wolfsohn elé lendül, egy pillanatilag megdermed, de már vezényel a többieknek.) Vigyázz!... (A többi három ijedt igazodással, a sarkok kemény koppanásával sorakozik fel Fred előtt.)

WALFRED (feszesen kilép Fred elé és tiszteleg). Korvettkapitány úrnak tiszthelyettes Walfred Lohmayer ő császári felségének iskolahajójáról, a Regaldóról. Alázatosan bemutatkozom!

FRED (akit megrendített ez a váratlan jelentkezés, döbbenet és rekedten feleli). Köszönöm.

WALFRED (visszalép).

BLÜNESSEN (kiugrik, feszesen tiszteleg). Korvettkapitány úrnak tiszthelyettes Ritter Rember von Blünessen ő császári felségének iskolahajójáról, a Regaldóról. Alázatosan bemutatkozom!

FRED (egy kissé fölengedve és biztosabban). Köszönöm.

BLÜNESSEN (visszalép).

KURT VON BERT (előugrik, mint fent). Korvettkapitány úrnak alázatosan jelentem...

FRED (keményen közbevág). Csak a nevét!

BERT. ...Kurt von Bert, parancsára!

FRED (visszainti egy kézmozdulattal).

BERT (visszalép).

FRED (a kiugorni akaró Winter elé áll, nem engedi szóhoz). Rendben. Köszönöm...

(Áll a négy kadét feszes frontja. Hátratett kezekkel, régi göggjével elsétál a front előtt Fred és lábain lóbálva magát, megáll Walfred előtt.)

FRED. Hát... a Regaldó!...

WALFRED. A Regaldó, parancsára...

(Kis csönd.)

FRED. Hol jártatok?

WALFRED. Másfél évig úton. A polinéziai szigetek közt cirkáltunk.

FRED. Másfél év?

WALFRED. Másfél év, parancsára!

(Kis csönd.)

FRED. Merre jöttetek vissza?

WALFRED. Passzíroztuk Formózát és Borneót. Átjöttünk a malaccai szoroson. Colombóban a szokásos egyheti raszt.

FRED. Azután?

WALFRED. A Vörös-tengeren tíz napig cápavadászat.

FRED. Igen, igen — rengeteg ott a cápa.

WALFRED. Parancsára, rengeteg!

FRED. Tovább, — az út!

WALFRED. Szuizen és Gibraltáron keresztül... Helgoland előtt még játszottunk egy kissé.

FRED. Másfél év... Egy kissé sok, kadét!

WALFRED. Tömérdék új felszerelést kellett kipróbálnunk.

(Kis csönd.)

FRED. Új felszerelés!... Nagyon helyes... Rendben van, kadét. *(Hirtelen közellép a kadéthoz és jószágosan a vállára üt.)* Iszunk valamit, fiú?... *(A többiekhez.)* Ti is!... Ma az én vendégeim vagytok!... Rendben?...

WALFRED. Boldogan.

BLÜNESSEN. Parancsára.

BERT. Örömmel.

WINTER. Ó! *(Ezt mind a négyen úgyszólván egyszerre mondják.)*

FRED *(leül és az asztal körüli székekre mutat).* Üljetek le, fiúk. *(Csönget.)*

A NÉGY KADÉT. Parancs !

Parancs !

Parancs !

Parancs ! *(Feszesen ülnek. Walfred*

Fredtől balra, a többi Fredtől jobbra.)

FRED *(szinte mámoros mosollyal nézi őket és azután enyhén)*. No, csak bátran, fiúk, most nincs reglama. *(Jön a cseléd.)*

FRED *(vidáman)*. Mit iszunk, gyerekek ?

WALFRED *(merészen)*. Valami nagyon erőset, ha szabad !

FRED *(mint fent)*. Erőset is, sokat is ! *(A cselédhez.)*

Abszint ! *(A fiúkhöz.)* Meglátjuk, ki bírja jobban ?

BLÜNESSEN *(hencegve, vidáman)*. Alázatosan jelentem, Colombóban huszonnégy kadétot ittam a nagy asztal alá.

BERT *(vígán)*. Jelentem, az semmi. Én Brunabánt, a vén tengeri medvét ittam a szék alá.

WALFRED. Úgy van, Brunabánt itta le... Csoda volt, a legnagyobb csoda a Regaldón !

WINTER. Ez az igazság !

WALFRED. És még valami. Ezt se szabad kifelejteni. Brunabán kormányos részegen feküdt a felborult széke mellett. Ott feküdt és szuszogni se tudott És miért nem tudott szuszogni ? *(Hangos nevetéssel Bertre mutat.)* Mert egy percre rá, hogy Brunabán a pallóra bukott, Kurt von Bert is lezuhant, még pedig pont rá a Brunabán hasára ! *(Nagy nevetések.)* Ettől nem tudott szuszogni, szegény Brunabán !

(A cseléd nevet.)

FRED *(aki észreveszi a röhögő cselédet, aki még mindig nem ment az italért)*. Te meg ne vihogj itt. Szedd a lábad ! Aló !...

(A szalónban ének és zongora.)

FRED *(a fiúkhöz vígan)*. Úgy látom, kemény fickók vagytok, valamennyien ! Sós a tenger vize, kicserzi a torkotokat, mi ?

BLÜNESSEN. Ki ! Azt ki !

BERT. Ki bizony !

WALFRED. *Úgy ám!*

WINTER. Hohó! *(Ezt mind a négyen egyszerre mondják.)*

(Kis csönd. A szalónban zene.)

FRED *(az asztalra könyököl, sokáig nézi a fiúkat és azután rekedten, de csöndesen, bánatosan kérdezi).*

Na és ... na és ... mikor indultok vissza?

WALFRED. Holnap hajnalban! Harcászati gyakorlatok!

FRED *(bizonytalanul).* És ... és ... hova? ... Merre mentek!?

(Általános csodálkozás, a kadétok hökkenne néznek egymásra.)

WALFRED *(dadogva, csodálkozva).* Merre? ... Hova? ...

Harcászati gyakorlatok! Ilyenkor csak nyílt tengeren bontják a parancsot, kapitány! ...

FRED. *(Észreveszi a gyanakvást és valahogy el akarja osztatni maga is ezt a kínos zavart.)* Most négy évig Albánia ... Lent ... Konstantinápoly ... Beteg voltam ... *(Mintha maga is elhinné, oly mély részvétellel önmaga iránt.)* Súlyos beteg.

WALFRED *(most már minden gyanú nélkül).* Nem lát-szik ... pompás színben méltóztatik.

FRED *(aki nem is hallja azt, amit a kadét most mondott, folytatja az önigazolást).* Egy ... kissé elmaradtam ... Sok minden ... ami azóta történt ... Semmi gyakorlat ... *(Idegesen.)* Lemaradtam no! *(Erőltetett nevetéssel.)* De most újra ... még egy-két hét és újra ... igen ... *(Élesen.)* Mi?

WALFRED. Nem, semmi!

CSELÉD *(jön és dühösen leteszi az asztalra az italt).*

FRED *(a cselédhez).* Lódulj!

CSELÉD *(dühösen végignézi Freden és kiszalad).*

FRED *(hirtelen).* Töltsetek!

WALFRED *(tölt Frednek és azután a többieknek).*

(A négy kadét állva vár.)

FRED *(felemeli a poharát).* Prosit!

A NÉGY KADÉT. Prosit! *(Isznak.)*

(Zene, kis csönd.)

FRED (*hirtelen kirobban. Ebben már van valami a rézségtség pállott ízéből*). Dehát, mi az istennyilát csináltatok másfél évig ezen a kis úton?

WALFRED. Két hónapig egyedül az új torpedókat próbáltuk.

FRED. Egészen új?

(*A négy kadét következő mondatai gyorsak, a zuhogó kalapácsütések zenéjére kapcsolódnak egymásba.*)

BERT. Alumínium a burok.

BLÜNESSEN. Mint a pehely, olyan könnyű.

WALFRED. Egy gombnyomás és kirepül.

BERT. Mint a vaját, úgy vágja a vizet.

WALFRED. Semmi hullám.

BERT. Semmi hab.

BLÜNESSEN. Ködben, a szigetek között, úgy söpört a levegőben 5000 tonnát, de úgy!...

WALFRED. Ujjé!... Mi az?... Ennél már nincs is határ!

FRED (*mámorosan*). Láttátok?... Mindnyájan láttátok?

WALFRED. Csak hallottuk, amikor bordát talált. Mintha ezer ménkű dördült volna!

BLÜNESSEN. De egyszerre!

WINTER. Öt kilométerről jöttek a szilánkok!

WALFRED. Sirályok tolla is égett!

BERT (*diadalmasan*). Úgy reszketett a levegő, mintha félt volna!

FRED (*mint fent*). Igaz ez?... Igaz?...

WALFRED. Utolsó betűig, parancsára... Óriási volt!

BERT. Elhült bennünk a vér!...

WALFRED. Egy mérnök, valami francia, az kezdte. De mi folytattuk. A mi torpedónk már tökéletes. Akkor szerelték fel a Regaldóra, amikor elhagytuk a stettini dokkot.

(*A szalónban zene, de itt csend.*)

FRED (*aki a mámortól szinte külön is berúgott, most hirtelen rekedten*). Hát senki sem iszik?... Tölteni.

WALFRED (*üveghez ugrik*). Parancs! (*Előbbi rendben tölt.*)

FRED (*lecsapja magát a székre, emeli poharát és máris felugrik, sírásba csukló extázisban*). Fiúk, éljen őfelsége, a császár!

A NÉGY KADÉT. Éljen a császár!

FRED (*a pálinkásüveget kapja most fel és iszik belőle, lecsapja a földre az üveget és most tántorogva, részeg extázisban mutat rá Walfredre*). Most... most ő... ez a fickó, ő mesél!... Ő mesél!... Ez a derék fickó!... (*Részeses, mámoros tapssal, amiben már a delirium az úr.*) Halljuk!... (*Rettenetes nevetéssel.*) Halljuk!...

WALFRED (*Fred előtt feszesen*). Parancs!

FRED (*lecsapja magát a székre, egy pillanatig maga elé mered, de azután gyorsan, elszántan, mindenre készen*). És... és még mit, még mit tudsz? Még mi volt?

WALFRED (*kissé tanácstalanul a kadétok felé*). Hogy mi volt még?

BLÜNESSEN. A vitorlák!

WINTER. Az új vitorlák!... Arról beszélj, Walfred!...

WALFRED (*kap a szón*). Ó, természetesen. Legelőször a Regaldóra húzták fel a legújabb típusú oldalvitorlákat is; mintha enyvből volnának ezek a vitorlák, úgy tapadnak bele a szélbe. Jó széllel és ezekkel a vitorlakkal harmincnyolc csomót tehetünk óránként.

BLÜNESSEN. Többet is.

FRED (*előrebukva, zihálva*). Többet is!

WALFRED (*körülnéz és gyorsan, szinte mámorosan az örömtől, hogy ő is örömet szerezhet*). A polinéziai szigetek körül próbáltunk ki egy újfajta folyadékot is. Ez, ma még a legnagyobb titok. Szétfecskendezik a hajó körül ezt a folyadékot és a víznek és ennek a folyadéknak egyesülése halk sistergéssel átláthatatlan gőzt dob ki magából. Ez a gőz teljesen bevonja a hajót... Mesterséges köd!

BLÜNESSEN (*mámorosan*). Formóza előtt próbáltuk ki. Sütött a nap, amikor felsorakoztak a hajók.

FRED (*mint fent*). Felsorakoztak?

WALFRED. Négy vonalban, lassan szétnyílván, mint a legyező négy ága. Hátul a vezérhajó!

BERT. A Regaldó futott ki elsőnek!

FRED (*mint fent, de egyre fokozva*). A... a Regaldó!...

WALFRED. Gyönyörű időnk volt. Csak kicsinyke szél fújt. Kicsiny szél, de friss és csípős. Pattogtak a zászlócskák a köteleken.

BERT. A vezér adta a jelt!

WALFRED. Már kint futottunk. Teljes gőzzel és vitorlával!

FRED (*reszketve, zihálva, Walfred előtt, részeg, vad ujjongással*). Rohanás?... Mi?... miii?

WALFRED. Süvített a Regaldó a vizen. Mindent megért!...

BERT. Recsegett az egész deck. Reszketett minden kis borda!

FRED (*Berthez, mint fent*). Reszketett, rezketett... mi?...

BLÜNESSEN. Pillanatok alatt lepte be a köd a hajót.
FRED (*falja a szavakat*).

BLÜNESSEN. Mint egy hömpölygő, folyékony, szürke páncél!

BERT. Kimondhatatlan érzés volt! Ebben a pokoli ködben.

FRED (*Bert mellett, mint fent*).

BERT. Eltűnt a nap. Mi ott álltunk a helyünkön. Mindenki a maga helyén.

WALFRED. Nem is mehettünk volna el. Két lépésnyire se lehetett látni, csap éppen annyit, hogy a maga munkáját végezhesse mindegyikünk! (*Boldogan.*) Csak most dördült el az első ágyú a vezérhajón! (*Mind felugranak, mámoros mozgás.*)

BLÜNESSEN. Ők figyeltek. Pontosan mérhették a lövedékek ívét! Ők kint álltak a napsütésben.

FRED (*Blünessen mellett felordít*). Na és?... És?...

WALFRED. Százkét löveg!

BLÜNESSEN. Csupa lyuk a levegőben!

WINTER. Egy se talált!

FRED (*örjöngve*). Ne, nem... egy se, egy se! És... és ti?... És ti?

WALFRED. Még több gőz és még több köd!

WINTER. Repült a hajó!

BLÜNESSEN. Dideregtünk a láztól! A kürtjelek csak jó híreket hoztak!

WALFRED. Új tűz! De most már négyfelől... és semmi! És semmi! A Regaldónak kutyabaja!

WINTER. Két üldöző: a Sedan és a Kronprinz!

BERT. Ugattak utánunk, mint a veszett ebek!

FRED (*mint fent*). Hiába, — mi?... Hiába, — mi?

WALFRED. Nem érhettek utól és nem találhattak!

FRED (*felsikoltva szinte*). Nem, nem, nem!... (*Hirtelen feljajdulva, reszketve, vonagló szájjal, majdnem sírva*). És... és ti kölykök, ti ott voltatok!... (*Legyengülve, nyöszörögve a fiúk felé*). Ti — ott... voltatok!

(*Egy pillanatig dermedt csönd, csak a szalón muzsikája hallatszik tompán át.*)

FRED (*az asztalhoz támoanyag, irtózatossal erővel rácsap az asztal lapjára és mintha azt ordítaná, hogy íme, ez az, amihez nekem már semmi jogom és közöm nincs. Sírva és torz nevetéssel kiabál*). Igen, igen, ez így van!

(*A kadétok rémülten tesznek visszafelé egy-két lépést.*)

FRED (*részeg támoalgással Walfredhez bukdácsol, elkapja a kadét vállát*). No, fickó... igen... és mondd... és mondd csak... (*Jajgatva*). Beszélj!... Beszélj!... Mindent, mindent mondjatok el, ...mindent... hogy verjen, hogy szakítson, hogy... hogy szétüsse, hogy szétvágja az én nyomorult, szerencsétlen szívemet! Te... tee... kadét! (*És most ellöki magától a kadétot, valami iszonyú erővel és felemelt karokkal, sírva, zokogva, ordítva, bukik az asztalra*). Ne... ne... egy szót se többet!... Elég volt!... Nem bírom!... Irgalom!... Nem bírom!...

(*Ebben a pillanatban kinyílik a szalón ajtaja, kicsap a víg zene és mialatt a következők lejátsszódna, a háttérben, az ajtók mögött él és vigad a szalón.*)

EGY LEÁNY (*mellette két kadét és több leány. A négy*

kadét felé). Ne bomoljatok gyerekek! Gyertek, gyertek már ti is be! Tessék táncolni jönni! Gyertek már, no!

EGYIK KADÉT *(előrejön).* Mégse járja, hogy ti itt külön...

(Rémülten megáll és együtt a többiek, akik vele együtt jöttek a szalónból. Walfred int a tömegnek, hogy ne ordítanak, a kapitányra mutat, a tömeg odanéz és dermedten elhallgat. A négy kadét is dermedten áll. A szalónban vig zene, tánc és hangos jókedv. Itt, elől, az asztalra borulva hangosan sír Fred. A zongorás egy banális valcert (Cigánybáró: Bár a művészkedés...) játszik, hangosan, lélek nélkül).

(Lassú függöny.)

HARMADIK FELVONÁS.

I. RÉSZ.

Szín : az első felvonás lakása.

Idő : éjjel.

*Lent a szalónból ének és zaj hallatszik. A kadétok a már-
róz-indulót éneklik ismét. Már búcsúznak. Ezekből a
kulisszamögötti énekekből és hangokból éreznie kell a
publikumnak, hogy időben a III. felvonás folytatása a
II.-nak. Felmegy a függöny és Mária a pamlagon hever,
nyugtalanul, vergődve hallgatja az éneket.*

GAZDASSZONY (*bejön, szól Máriának*). Kisasszonykám ...
lelkem ...

MÁRIA (*ijedten megfordul*). Mi az ?

GAZDASSZONY (*a könyvvel*). A könyvet hoztam. Ide-
teszem le. (*Leteszi az asztalra.*) Ha jön a nagysága,
tessék neki mingyárt megmondani, hogy itthagytam ! ... Ma, azután különösen rossz kedviben
van Gorenné ... (*Dühösen sóhajt, legyint a kezével
és indul.*) Jó éjszakát ...

MÁRIA (*leül, utána szól*). Mondja csak !

GAZDASSZONY (*megfordul*). Igenis, kisasszonykám ...

MÁRIA (*idegesen*). Olyan szörnyű ez a lárma ... ez az
ének ! ... Behallatszott a harmadik szobába is.

GAZDASSZONY. Kis tisztcskék érkeztek a hajóról.
Holnap indulnak és ma még ... persze ...

MÁRIA. Sokan vannak ?

GAZDASSZONY. Kokasfiókák, egész szakajtóraivaló. Csak-

úgy hemzsegnék a fehérke ruhácskájukban...
Kár ezekér!... (*Leül a puffra Mária mellé.*)

MÁRIA. Kár?

GAZDASSZONY. Bizony, hogy kár, nagy kár!... Mindnek rendes apja, anyja van otthon és mégis itt hemperegnek, mint a süldőmalac a pocsolyában... Kár ezekér... asszondom, bizony, nagy kár!... Ej, drága kisasszonykám, maga semmit sem tud... Jobb is, sokkal jobb, de mit használ?... Majd sorra kerül a kisasszony is... Szomorú egy élet ez, aranyos kisasszonykám!... Pocsolya ez, meg csupa piszok!... Hiszen tudom, tudom, hogy ilyeneknek is kell lenni, mint ahogyan van postás, meg rendőr, meg bankár, meg bíborosérsek... Hát ijjenek is vannak, mer' a falevelekbű is ezerféle van, — egyik iharfalevele, a másik meg бүккэ, — hát ijjenek is vannak!... Az egyik egy pajta alatt, vagy palláson esik meg, vagy éppen egy virágos kerti padon, aztán idehajtja a szégyene, meg olyan is van, aki gyűn szabad akarattal, de akárhogy is gyűn, akárhogy is kezdi, egyképpen végzi!... No, van, nem mondom, van kivétel is, akinek sikerül innen elkerülni, vissza a rendes, paplanos ágyba, van ilyen is... itt van mingyárt a francia lány, a Mimi, az igen, az elment és most tisztességes asszony Kaliforniában! Az igen! De itt, el se hiszik már!... Ha van is ijjen, nagyon kevés az ijjen! (*Mindig nagyobb hanggal.*) Meg aztán ezek a kis fiúcskák is idelent!... Az egész világ бүнös abban, az állam, kisasszonykám, meg főként a város, aki túri, mert pénzt hoz, mert adóra megy ez is! — A csók, meg az életrevaló kórság, — minden!... Én tudom! Harmincnyolc éve vagyok ebbe a mesterségbe, februárban multam hatvankét éves, ... harmincnyolc év óta lopom a gazdáimat, hogy egyszer én is itthagyhassam ezt a poklot... Hát lehet innen kijutni?... Hát lehet itt eleget lopni?... Itt csak megdögüni lehet, itt csak főfordüni lehet... Sohase lehet innen kijutni!

MÁRIA (*részvétellel*). Hatvankét évvel... Hova lehet innen elmenni?

GAZDASSZONY. Ajaj, hogy hova?... (*Gyorsan körülnéz és hirtelen egészen közel, gyorsan, áhítattal.*) A szomszéd uccában van egy ugyanilyen üzlet, csak nagyon el van hanyagúva... Azt szeretném megvásárolni...

GORENNÉ (*hátsó üvegajtón jön be*). Persze, ha itt vagy, hiába kereslek odalenn!...

GAZDASSZONY (*zavartan*). Csak... csak... a könyvet...

GORENNÉ. Jó, jó, ne motyogj!... (*Odaadja a kulcsot.*) Pálinkát, kávé és bort is adj a raktárból!... Mozogj!

GAZDASSZONY (*elveszi a kulcsot és csodálkozva, ámulva*). A... a raktárból... egyedül...

GORENNÉ (*rendkívül izgatottan*). Egyedül. Kotródj.

GAZDASSZONY (*sértődötten, indul*). Na, na... azér nem muszáj mingyárt...! (*A jobboldali ajtón el.*)

(*Kis csönd.*)

MÁRIA (*feláll, indul balfelé, a szobája felé. Már majdnem az ajtóhoz ér, amikor*)

GORENNÉ (*izgatottan rászól*). Hova mész?

MÁRIA. Lefekszem.

GORENNÉ (*gúnyosan, de leküzdhetetlen izgalommal*). Így... sohase jössz bele a »gyakorlatba« lelkem!... Pedig, ha jól tudom, ezért, csak ezért hajtott ide a véred, az — »édesanyádhoz«... (*Élesen.*) Így van? Mit akarsz Fredtől? Felelj?

MÁRIA (*felvetett fejjel*). Mit felelhetek?... Ne félj! Nem veszem el tőled!... Mit kezdenék vele?... Két örült!?... Elég vagyok ebből a fajtából én is magamnak!... Nézz csak nyugodtan a dolgaid után... Nem kell elveszítened a fejedet. Ebben a pillanatban is minden ok nélkül fosztja ki lent a raktárt a gazdasszonyod!

GORENNÉ. Nem kell, hogy féltél. A legutolsó kis szegről is tudok. Ha lop valamit, gondom lesz rá. (*Leül az asztalhoz.*)

MÁRIA (*egy kissé már sajnálkozva*). Ha ennyire bízol saját magadban, ha ennyire biztos vagy magadban, miért nem bízol csak egy kissé is bennem?...

Miért gyanakszol? ... *(Közelebb, inkább szánakozva, mint meghalottan.)* Látod ... ez a két hét és benne minden: te, Fred, a lányok ... a levegő ... az én fájdalmas tisztaságom. Semmit sem tudok! ... Úgy járok itt, mint aki alól kihúzták a földet. Nem is tudom, hova jutottam? ... *(Furcsa mosollyal.)* Ma délután is ... Istenem, — egy sarokból hallgattam — két óra hosszáig jajgattak lent a lányok, mert tegnap óta félperccel kisebb kamatot fizet az állami takarékpénztár! ... A zongorista megjött a kávéházból és lejátszotta halálból a dalokat. A lányok vele énekeltek ... tízszer, hússzor ... mindig ugyanazt a dalt ... Nem fáradtak bele ... Valami templomi béke, — klastromi türelem volt ezekben az egymást követő ismétlésekben! ... És még száz és száz ilyen ... ilyen egészen egyszerű ... ilyen egészen megdöbrentő dolog! ... *(Gyötrődve és csodálkozva.)* Hova jutottam? ... Istenem, hova? ... *(Elkapja az anyja kezét és gyorsan.)* És te is ... Igen, te ... ezzel a Freddel! ... Sohase hittem, hogy ilyen mélyen, ilyen végzetesen és ennyire a lelkével is szerethet egy asszony egy embert! ... Mi ez? ... Mi ez? ... Mi lehet ez? ...

GORENNÉ *(reménykedve, bizakodva, az utolsó kártyákat játszva ki, melegen).* Nem tudom, mi ez, Mária! ... De ha te akarod ... még minden megváltozhatik! ... Évek óta él így velem Fred. Számomra ő volt minden! ... Talán csak most tudhattam ezt igazán, amikor már azt hittem, hogy minden pillanatban elveszíthetem ... Két hét, ami elmúlt, borzasztó két hét volt ... Előbb kellett volna már erről beszélnem, de ma végre beszélünk róla. Nekem már nem szabad egyetlen pillanatot sem elvesztenem! ... Azt mondják, hogy aljas, hogy utolsó foglalkozás az enyém, de én csak azt tudom, hogy soha, egy pillanatig sem pihentem. Kora reggeltől késő hajnalig, mindig talpon, csupa tolvaj között, mindig elől, mindig ébren ... és semmi pihenés, csak csupa iszonyú gond és munka és munka és munka! ... Fred ... igen ... ő volt

mindenem!... Az emberem... az én emberem!...
(Előrebukva elkapja Mária kezét és esdekelve.) Ne vedd el, Mária!... Úgy-e, nem veszed el?...
(Végtelen extázisban, szinte őrjöngve.) Nem szabad elvenned!...

MÁRIA *(felugrik, kétségbeesve)*. Nem... nem... de hát mit mondjak még? Hiszen semmi sincs, ami hozzá kötne... Tegyél valamit, titokban tegyél valamit és segíts ki innen!...

GORENNÉ. Két néger őrzi a kaput.

MÁRIA. Vásárolj meg őket!

GORENNÉ *(rémülten)*. Fred utánad rohanna és itt-hagyna engemet!

MÁRIA *(egy székre rogy, vergődve)*. Hova jutottam?... Hova jutottam?...

GORENNÉ. Most... most már én mondom, hogy maradj!... Itt kell maradnod, *miattam* kell itt maradnod... *(Gyorsan, rábeszélve.)* Melléje kell simulnod és *néked* kell elhitetned vele, hogy örülsz az, amit ő akar!... *Ezt* kell tenned... nem lehet másképpen, csak így, ez az egyetlen mód, hogy visszaadd nekem!

MÁRIA *(nehezen feláll, fáradtan a halántékát simogatva)*. Minden úgy lesz, ahogyan te akarod! Csak időt kell adnod. Azt mondtad, hogy miattad kell maradnom. Jól van, maradok, visszahozom, visszavezetem hozzád. Csak engedd meg, hogy összeszedhessem a gondolataimat. Hogy legalább én maradhassak józan köztetek!

GORENNÉ *(forrón)*. Mária!

MÁRIA. Te sem pihented ki magad, feküdj le. *(Az ajtó felé viszi.)* Pihenj le végre egy kissé. Legyél nyugodt és felejts el mindent. Mihelyt lehetséges, én is elmegyek innen. Ti maradtok csak itt. Ketten. Fred és te.

GORENNÉ. Két hét óta nem húnytam le a szememet, Mária!

MÁRIA. Nem szabad erről beszélni. Rossz napok voltak, igaz, de elmúltak. Most rendbe jön majd minden.

GORENNÉ. Mária... Máriám!... *(Meg akarja csókolni leánya kezét.)*

MÁRIA (*rémülten*). Nem, ezt nem szabad. (*Gorenné el a baloldali ajtón. Mária megrogyó lábakkal az ablakhoz megy, sirva fakad.*)

MIRETTE (*óvatosan kinyitja a hátsó üvegajtót, bedugja a fejét a szobába, körülnéz, meglátja a síró Máriát, int kijelé, ő maga visszahúzódik és maga helyett beengedi Hansot*).

HANS (*megáll az ajtóban és azután Máriához rohan*).
Mária!

MÁRIA (*ijedten*). Hans! Hogyan kerültél ide?

HANS. Nem fontos... Itt vagyok!...

MÁRIA. Fred megöl.

HANS. Nem félek.

MÁRIA. Feljön.

HANS. Senki sem érdekel, csak te, Mária, — egyedül te!...

MÁRIA (*reszketve odaszalad*). Menj el... azonnal menj el.

HANS (*nyugodtan mosolyogva*). Nézz jól a szemembe, jól nézz meg: elhiszed, hogy én még egyszer itt hagylak?

MÁRIA (*mint fent*). Mit akarsz?

HANS (*nyugodtan*). Téged, Mária.

MÁRIA. Engem?

HANS (*mosolyogva*). Mért csodálkozol?... Téged, igen téged!

MÁRIA. El kell menned!...

HANS. Veled: igen! Azért jöttem. Nélküled: soha!

MÁRIA (*hozzáugrik, ijedten rázza a vállát*). Feljön Fred!...

HANS. Itt talál.

MÁRIA (*rémülten*). A halállal játszol, Hans!

HANS. Még mindig szebb és becsületesebb játék, mint az, amit — te játszol velem!...

MÁRIA. Én nem játszom! (*Bizonytalanul, mintegy önmagát bátorítva*.) Kettőnknek semmi közünk sincs egymáshoz!

HANS. Sokat, nagyon sokat gondolkoztam kettőnk sorsáról, Mária. Azon az éjszakán, amikor feljöttél hozzám... és kiszakítottad magad a karjaim közül és ott ültél dideregve és sirva, reszketve, hajnalig, a szökésedig, az ágyam előtt!... Igen,

Mária . . . ott történt valami velem is, egy életre, Mária, a mi kettőnk életére! (*Nem hagyja szóhoz jutni Máriát.*) Ne, nem — ne szólj! Ez így igaz! (*Egészen közel, forrón.*) Halálos, életre szóló eljegyzés volt az a szűz éjszaka. (*Kis csönd után már határozottan.*) A mi kettőnk útja: egy!

MÁRIA (*ijedten*). Őrült!

HANS. Nem. Józan vagyok, Mária, — egészen józan!

MÁRIA (*nem megvetéssel*). Diák!

HANS. Az én falumban tizennyolc éves korukban házasodnak a legények. Eddig már hét esztendőt vesztettem!

MÁRIA. Miért mondod ezt?

HANS. Hogy megismerkedj az én falum szokásaival, ahova magammal viszlek!

MÁRIA. Te!?

HANS. Én.

MÁRIA. Őrült!

HANS. Ezt már mondtad, de ha még ezerszer elmondod, én akkor is józan maradok! Mária! Én ma felébredtem! . . . Két hétig jártam, mint egy őrült, mint egy alvajáró, de ma felébredtem.

MÁRIA (*rémülten körülnéz*). Nem maradhatsz itt!

HANS (*hátsó zsebéből lassan revolvert vesz elő, maga mellé teszi az asztalra és nyugodtan*). Itt maradok, Mária!

MÁRIA. Mi . . . Mit akarsz? . . .

HANS. Most végre rendbe akarok hozni mindent!

MÁRIA (*rémülten a jobb- és balajtó felé mutat*). Itt, — ez a két ajtó! . . .

HANS (*mint fent*). Rossz álmaidban talán felsikoltasz majd, ha ezekről az ajtókról álmodsz Rüdersbachban, — ahonnan én jöttem, — de én ott leszek melletted és nevetni fogunk rajta! . . . A te igazi életedbe, Mária, azon az ajtón keresztül léptél, ami az — én szobámba vezetett! . . . Ne csodálkozz, hogy ilyen biztosan tudom ezt, de ma sok minden történt velem, ami bennem is sok mindent felnyitott és sok mindent lezárt. Azt kell erre mondani, Mária, hogy mindennek így kellett történnie! . . .

MÁRIA *(lehúnyt szemmel, kissé részegen, leül)*. Milyen furcsák, milyen jólesően hűvösek ezek a szavak!... *(Leül a pamlagra.)*

HANS *(mellé ül, közel)*. Józanok, Mária... Rohan a szíved ebben az iszonyú lázban... meg kell borogatni, egy kissé le kell csendesíteni!... Úgy, mint az enyémet is kellett... ma hajnalban...

MÁRIA *(mint fent)*. Ma hajnalban?

HANS *(Mária mellé lép, egyszerűen)*. Jól figyelj, Mária. Az én családom parasztes család. Az én véreim parasztok! Elszakadtam tőlük. Elmentem tanulni. Berlin... Jéna... és most Hamburg. Úgy néztek utánam a rüdersbachiak, mint egy bolond után néznek. De én csak tanultam, sokat és szorgalmasan. Elfelejtettem én már régen Rüdersbachot. Lassanként elkopott még az emléke is, mint a cipőm talpa a városi kövezeten... *(Melegen.)* Feljöttél hozzám!... A két karom között tartottalak... Almaszaga volt a testednek, Mária, frissen szüretelt almák szaga. A rüdersbachi almáknak van csak ilyen hideg, friss, márványos illatuk, mint a te testednek, Mária!

MÁRIA *(lecsukott szemmel, reszketve, mámorosan feláll)*.

Ne... nem... ne... beszélj!...

HANS *(feláll)*. Kiszakítottad magad... igen... Könnyű volt!... A város kiszedi az izmokat és megöli az akaratot. De ma felébredtem kora hajnalban, alig ébredt a város és én elindultam. Ki a városból... Futottam. Az Elbe partja... álmodozó villák... a magas part... Az első világítótorony... Tovább... tovább!... Rétek, sarjadó füvekkel, messzeség!... Mária, akkor jött fel a nap és hideg volt még a piros sugarak között. Megálltam. Úgy álltam ott, egyedül, szétvetett lábakkal. Senki sem volt körülöttem. Belemarkoltam a földbe és felszórtam az égre a fekete földet!...

MÁRIA *(reszketve)*. Hans! *(Az asztal melletti székre zuhan)*.

HANS. Igen. Ma reggel, mintha Rüdersbachban lettem

volna, az én földemet éreztem a lábaim alatt. És itt, itt, Mária, újra felébredtem! A föld varázsló hátán ébredtem fel újra és jegyeztem el magam örökre veled, — az életemmel... (*Lassan, férfiasan, csöndesen.*) vagy a halálommal, Mária... (*Letérdel mellé.*)

MÁRIA (*görcsös erővel magához húzza a fiút, reszketve, túláradvá, vergődve*). Hans... édes... drága... egyetlen!... (*Simogatva.*) Ne... nem szabad így... (*Boldog mosollyal, reszketve.*) Amit te itt... most... Én még ilyet soha... sohasem hallottam! Milyen más... milyen nagy... (*Egészen Hanshoz símulva, elragadtatással suttogva.*) és milyen gyújtó, perzselő!

HANS. Így igaz minden, Mária!

MÁRIA (*visszahajolva, irtózva*). De itt, ebben a mélységben... milyen szörnyű!

HANS. Nem látok mélységet. Én ma hajnalban felnéztem az égre!

MÁRIA. Repülnék, Hans, de ideköt a sár, a vér!

HANS (*hirtelen felugrik*). Azonnal indulunk!

MÁRIA (*kétségbeesve*). Sohase mehetek én már innen, Hans! (*Gyorsan, elfúlva.*) Ha talán egy más embert hoz elém a sors, aki más... aki nem te vagy... (*Ez már vallomás.*) És bevallom... bevallom, Hans, én gyónok most, pedig ezt sohase szabadna elmondanom... (*Vadul, hirtelen.*) De nem!... Menj!... Hagyj itt... elég volt... elég volt!...

HANS. Beszélj! Akarom!...

MÁRIA (*mint fent*). Igen... igen, beszélek... hiszen neked is jobb lesz, nekem is könnyebb lesz, ha kimondom, ami a szívemen van, hogy tudd meg, hogy így, ezzel a tudattal menj el innen, Hans, kicsi Hans, drága Hans... Hogy megtudd, hogy én... (*A jobbjától felől zajt hall, odaugrik. Ijedten.*) Úristen!... Valaki!... (*Az ajtóhoz rohan.*)

HANS (*közben nyugodtan felhúzza a revolver kakashát és a revolverrel a kezében áll*).

MÁRIA (*rémülten, a nyitott ajtó felé*). Valaki!... Egy férfi sír odalent!

HANS (*visszadobja a revolvert az asztalra és elhúzza Máriát az ajtótól, mintha semmi sem történt volna, mosolyogva kérdezi*). Mondani akartál valamit, Mária!

MÁRIA (*megzavarodva, az ajtót figyelve, ijedten*). Ne... nem... már nem... még nem!... (*Kifelé akarja tolni a szobából Hansot.*) Most... most menj el! (*Rekedten.*) Gyorsan! Gyorsan!

HANS. Csak veled, Mária!

MÁRIA (*összetett kézzel*). Nézd, így, összetett kézzel kérlek, könyörgök, menj el, Hans! (*Kívül zongorajáték.*)

HANS (*átfogja mosolyogva Máriát és melegen*). Te azt akartad az előbb mondani, azt akartad mondani...

MÁRIA (*betapasztja Hans száját a kezével*). Nem, nem, semmit!

HANS (*mosolyog*). Nem is kell kimondanod!!... (*Forrón.*) Hiszen, ha nem tudnám... ha nem érezném, hogy nemcsak én... hogy... (*Lágyan.*) Te is szeretsz, Mária!... (*Mária tiltakozó mozdulatára, gyorsan.*) Csak nem mersz még hinni önmagadnak!... Félsz, reszketsz attól, ami benned van... Az agyadnak hiszel, nem a szívednek!... Én tudom!... Nekem higgy, Mária, — ne magadnak!

MÁRIA. Én ismerem magamat!

HANS. Csak én ismerlek jól: — jónak, a legjobbnak, legtisztábbnak! (*Lágyan.*) Téged a láz ver... forró és jéghideg láz... (*Lassan.*) Meg kell gyógyulnod, Mária, — ott, messze... a mezők alján, Rüdersbachban, ahova velem jössz!...

MÁRIA. Nem megyek, én már sohase mehetek!...

HANS. Zöld kerítést épített házunk elé a nagyapám. Ott, a virágos kapuban vár reánk az anyám és az apám, — a kis húgom is ott lesz, és megcsókolják a homlokodat, az arcodat, a szemedet, a szádat...

MÁRIA (*felsikoltva*). Ne folytasd, Hans!

HANS. Ott esküszünk, a kis rüdersbachi kápolnában!
Nászindulót játszik majd az orgona!

MÁRIA (*kitépi magát Hans kezéből, sikoltva, mint egy eszelős*). Dehát, dehát... tudod te, hogy kivel beszélsz?... Tudod te, hogy... ki vagyok én?...

HANS (*elébe áll, nem tűr ellenmondást*). Csak azt tudom, hogy én ki vagyok, és ez nekem elég!

MÁRIA (*mint fent*). Kit vinnél, ha engemet vinnél?... Tudod ezt?... Tudod?

HANS (*nevetve megfogja Mária kezét*). Tudom!...

MÁRIA (*mint fent*). Felgyujtanád velem a szüleid házát, magadat, az egész falut!...

HANS (*erősen*). Rüdersbachban vigyáznak az emberek!

MÁRIA (*kétségbeesetten*). Nem tudják, hogy ilyen is van, ilyen utolsó, ilyen, mint én...

HANS. Meggyógyítalak!... Fűvekkel, friss fűvekkel, amiket a fejed alá ágyazok!... Csillagokkal, akikről kék éjszakákon meséket mondok néked!... Az öklömmel, ha muszáj, a csontos parasztöklömmel, de — megtartlak!... Meg én... én aztán meg!...

MÁRIA (*vergődve*). Hans!

HANS (*kezai között tartja Máriát, energikusan*). Mikor indulunk?...

MÁRIA (*görcsös erővel öleli*). Ne kérdezz!... Csókolj!... Csókolj!...

HANS (*rendületlen*). Mikor indulunk?

MÁRIA (*félíg aléltan, mámorosan*). Most... most meg kellene halni... én nem is tudom... el-tűnni... örökre... Most meg kellene halni!...

HANS. Most kell kezdeni az életet, Mária!... (*Lassan.*) Mikor indulunk?...

MÁRIA (*merően nézve Hans arcába, lassan kibontakozva, hátrálva és a falhoz tapadva, látszik, hogy amit mond, az igaz*). Holnap... holnap... gyere el.

HANS (*egy kis csönd után, mely azzal telt el, hogy Hans és Mária egymás szemébe néznek, előrejön és súlyosan*). Eljövök, Mária! Itt leszek!

MÁRIA. Várni foglak!... Itt... fent, vagy odalent!... *(Suttogva.)* Most menj!... Most menj!...

HANS *(odaroohan, megöleli, hosszú-hosszú csók után).* Máriám!...

MÁRIA *(nehezen, sírva, nevetve).* Hans!...

HANS *(gyorsan zsebreteszi a revolvert és az ajtóból szól vissza).* Holnap!

MÁRIA. Holnap!...

HANS *(el az üvegajtón).*

(Lent zongorajáték, itt csönd, de hirtelen új zaj a jobb-oldali ajtó mögötti lépcsőn.)

MÁRIA *(rémülten el akar futni).*

FRED *(szinte bezuhan a jobboldali kis ajtón. Most jön a kadétoktól. Szinte őrjöngve).* Mária!...

MÁRIA *(rémülten).* Fred!...

FRED *(előretámoltyog, Mária előtt elfúlva, rekedten — egy tébolyodott).* Itt... lent... most... a Regaldó... négy kadét... *(Feljajdulva.)* Elmegyünk innen!... Ha te jössz... én is... mi, ketten... A köd... te... Mária... mesterséges köd... a Regaldó... te... ezt elmondanám... mindent elmondok... Velem kell jönnöd!... *(Teljes extázisban, sírva.)* Vezess, Mária!... Én nem bírok egyedül!... Nem mehetek egyedül!... Vezess!...

MÁRIA *(mint fent).* Mit akarsz?... Mit akarsz, Fred?

FRED *(mint fent).* Elmegyünk... te is... én... ketten... Csak így lehet! Akarod?... Mondd... Akarod?...

MÁRIA *(bódultan, de hirtelen sikollyal).* I... igen... Igen!... Csak így lehet... nekem is... nekem is!... Csak így lehet!... Meneküljünk!...

GORENNÉ *(megjelenik a balajtóban, de Mária és Fred nem látják).*

FRED *(ujjongva).* Velem?... Te!... Velem jössz?...

MÁRIA. Veled, veled!... Muszáj, Fred!...

FRED. Igaz ez!?... Hazudsz!...

MÁRIA *(szinte birkózva Freddel).* Igaz... igaz... Hidd el... nem hazudok... *(Már transzban.)*

Ha te itt hagysz, jóságos Isten, emberek pusztulnak el miattam, jó emberek, a legjobb emberek!

FRED *(rémülten)*. Kikről beszélsz?...

MÁRIA *(rémülten)*. Hát nem érted?... Nem érted?... *(Kitörve.)* Szerelmes vagyok!... Én is szerelmes vagyok!... *(Fredre borulva, zokogva.)* Halálosan szerelmes!... Ments meg!... Ments meg!...

FRED *(boldogan, azt hiszi, hogy Mária öbelé szerelmes. Hadarva a szavakat, az ajtó felé sodorja Máriát)*. Drágám... Egyetlenem... Holnap éjszaka... Holnap indulunk!... Lent a néger!... Mindenem, te... erre!... Lent a néger!... *(Viszi magával az akaratnélküli leányt.)* Azonnal behivatjuk... Beszélünk vele!... Most... *(Az ajtón kívül.)* azonnal...

GORENNÉ *(Lassan előrejön, meginog, de jön. Szinte leesik az asztal melletti székre. Jobbkarja ráesett az asztalra. Élettelenül csüng le a peremről a keze. Lent zene. Meredten bámul Fred és Mária után. Azután maga elé, hebegve, de száraz szemmel)*. Halálosan!... Holnap!... *(Most lassan megmerevedik az asszony arca, egy irtózatosszerű bölcsője most ez az asszony, amikor maga elé sziszegi.)* Na jó... Na jó... Hát így is jó!...

(Kis csönd.)

(Lent szól a zene.)

Lassú függöny.

MÁSODIK RÉSZ.

Szín: Ugyanaz a szoba.

Idő: Az előbbi felvonás, Fred—Mária jelenete után néhány órával. Egészen késő éjszaka. Az alsó helyiségekből kevés fény.

Az asztalon kétágú gyertyatartó, egy-egy égő gyertyával. Az asztal mellett ül Gorenné és mellette, őt figyelve áll a néger.

GORENNÉ *(a baloldali ajtóra figyel, halkán a négerhez)*. Várj! *(Feláll az asztaltól, óvatosan a baloldali*

ajtóhoz megy, lassan felnyitja, beoson, azután ugyanúgy visszajön, leül az asztalhoz és halkán a négerhez.) Te!

NÉGER. Yes!

GORENNÉ (*nagyon izgatottan*). Hát mennyit akarsz? ...

Mondd meg már végre!

NÉGER. No, no ... semmi ... nekem elég van itt ... minden, pénz ... mony ... minden! ...

GORENNÉ (*hirtelen, reszketve*). Harminc dollár!

NÉGER (*nevet*). No, no ... Mister Fred ... Captain! ...

Lő bele belemet! ... Ah, no, no! ...

GORENNÉ. Hatvan dollár!

NÉGER (*ijedten*). Browning! ... Mister! ... No, no! ...

GORENNÉ (*hirtelen, előrebukott fejjel*). Száz! ...

(Feszült csönd.)

GORENNÉ (*ismélli*). Száz!

(Csönd. Nincs válasz.)

GORENNÉ (*feláll, egészen közel a négerhez, elfúlva*).

Még ... Többet! ? ... Akarod? ...

(Nincs válasz.)

GORENNÉ (*dühösen és izgatottan*). Buta állat! ...

Sohase hozol itt össze annyit! ... (*Nem kap választ, lihegve*.) Százhusz! ... Semmit se kell tenned, csak elmész a kaputól ... A fele pénzt megkapod most, a másik felét holnap éjszaka. (*Gyorsan*.) Százhusz dollár! ... Te! ... Száz-negyven! ... Egész vagyon! ... Itt hagyod a kaput! ... Átfutsz a Bambergeren ... Sanct-Paoli! — és már a kikötő ... a tenger! ... Ha utánad fut, se érhet el ... Hol vagy te már akkor? (*Végső erővel*.) Százötven dollár! (*Kimerülten*.) Akarod? ...

NÉGER (*hallgat*).

GORENNÉ (*mint fent*). Százötven!

NÉGER (*most hirtelen megmozdul és gyorsan*). Kettő-száz! ... (*választ sem vár és indul az ajtó felé, de mielőtt indul, röhögve köszön*.) Good night!

GORENNÉ *(rémülten és vad dühében összeszorított ököllel).*

Kutya! Itt maradsz!

NÉGER *(nyugodtan megfordul, megáll és nézi az aszszonyt).*

GORENNÉ *(küzdelem után, nehezen, elfáradva, undorral).*

Megkapod!...

NÉGER *(közelebb lép, gesztusok a kezeivel és nyersen).*

Yes!... All right!...

(Kis csönd.)

GORENNÉ *(reszketve leereszkedik a székbe, százdollárost vesz elő anélkül, hogy odanézne, nyújtja át a négernek, aki azt elveszi. Egy kis csönd után).* Mikor... indulnak?...

NÉGER. Holnap... hajnal...

GORENNÉ. Hány órákor?

NÉGER. Három és fél... Yes!...

GORENNÉ *(parancsol a hangja).* Pontosan három órákor vár téged a gazdasszony Sanct-Paoliban... Vele maradsz négy óráig... Tőle kapod a másik száz dollárt!...

NÉGER *(kis gondolkodás után).* Very well!

(Kis csönd.)

GORENNÉ. Megértettél?

NÉGER. Minden all right... minden... *(Indul és édeskésen.)* Good night!...

GORENNÉ *(meredten néz a távozó néger után).*

NÉGER *(lábujjhegyen el).*

(Kis csönd.)

GORENNÉ *(felrebben és kezébe emelve a gyertyatartót, hátramegy a középső ajtóhoz, azt felnyitja és suttogva kiszól).* Mirette!...

MIRETTE *(óvatosan besurran).* Igen, igen, itt vagyok...

GORENNÉ *(izgatottan).* Van valaki lent a szalónban?

MIRETTE. Winter, a fűszeres... Berúgott, a zongora tetején alszik és hortyog...

GORENNÉ *(idegesen).* Ki kell dobni!

MIRETTE. Tíz ágyúval sem lehet felébresztteni!...

GORENNÉ. Na jó, jó... És még ki?...

MIRETTE. A brazíliai borzasztóan dühös volt, de néhány perccel ezelőtt ő is elaludt a széken, amin ült.

GORENNÉ. És... és Fred?...

MIRETTE. Régen lefeküdt. Mielőtt bement a szobájába, félüveg rumot ivott.

GORENNÉ *(hirtelen a balajtó felé figyelve, ahonnan mintha zajt hallott volna)*. Pszt... Hallottad?...

MIRETTE *(megnyugtatva)*. Semmi... ugyan... de-hogyis...

GORENNÉ *(suttogva)*. De igen... én hallottam valamit... *(A baloldali ajtóhoz oson, hallgatózik, visszajön és kifelé tuszkolja Mirettet. Elfúlva, nagy izgalommal)*. Hívd fel!...

MIRETTE *(mint fent)*. Ne tessék félni... a kisasszony ide a harmadik szobában... Mélyen alszik... Kiabálhatnak, azt se hallja.

GORENNÉ. Jó, jó, — hívd.

MIRETTE *(elmenőben)*. Hívom már!... *(A hátsó középső ajtón elsiet, hallatszanak a lépései a sötét szalón lépcsőiről)*.

GORENNÉ *(nehezen, fáradtan visszabotorkál az asztalhoz és leül a székre. Csönd. Gorenné maga elé mered. Hirtelen lépések zaja. Gorenné reszketve figyel fel. A lépések közelednek)*.

I. KERESKEDŐ *(belép álmosan, gyűrött és dühös. Abban a pillanatban, amikor beteszi a lábát, előveszi óráját és az asszony elé tartja)*. Pont három óra... Két óra hosszát odalent!... Még se járja!...

GORENNÉ *(szólni akar. Nem tud, majdnem rázuhan fejével az asztalra)*.

I. KERESKEDŐ *(észreveszi ezt és ijedten az asszonyhoz)*. No... ejnye... no, mi baj?

GORENNÉ *(mint fent, nehezen és suttogva)*. Se... semmi!...

I. KERESKEDŐ *(ingatja a fejét. Hitetlenül)*. No, nem úgy látom, hogy olyan nagyon semmi...

GORENNÉ *(ijedten)*. Halkabban! *(Kis csönd után, nehezen)*. Ül le!... Elszánt fickó vagy?...

I. KERESKEDŐ *(nem túlságosan komolyan)*. Na, ahogy vesszük... Igen is, nem is, de inkább — igen! *(Leül ő is az asztal mellé.)*

GORENNÉ *(nehezen)*. Azt a... francia lányt... akit elvittél... aki nem akart menni és... és te...

I. KERESKEDŐ *(ijedten)*. Rendőrség!?

GORENNÉ. Ne, nem... Más... Dehogysis!...

(Kis csönd.)

I. KERESKEDŐ *(nagyon kíváncsian)*. Nos?

GORENNÉ *(nehezen)*. Nem akart menni... Te mégis megvetted és elvitted... Én akkor nem kérdeztelek... nem érdekelt...

I. KERESKEDŐ. Mit nem kérdeztél? Mi nem érdekelt?

GORENNÉ *(gyorsan)*. Hogy hogyan vitted el!...

I. KERESKEDŐ. Úgy, hogy egy hajaszála se görbült meg.

GORENNÉ. Ezt... ezt tudom...

I. KERESKEDŐ. Ő volt a primadonna Rióban... Nem bánta meg...

GORENNÉ. Most... most Kaliforniában van!

I. KERESKEDŐ. Ott. Egy farmer vitte el a riói szalónból... Most Lady!... Libákat hízal, lovagol, autót vezet és — gyerekeket szül!... Mondhatom, rettenetes, hogyan hiányzik nekem ez a leány!

(Kis csönd.)

GORENNÉ. Eladtam. Megvetted. Innen vitted el. Még ma sem tudom, hogyan vitted el.

I. KERESKEDŐ. Hogyan vittem el?... Könnyen, galambom, nagyon egyszerűen... Csak az uccára kellett kijönnie!... A többi?... *(Főlényesen.)* A dollár betapasztja az altónai füleket és kis csónakokat indít éjszakánként a kikötőben. Azután a nagy hajó kapitánya? ... Ugyan már!... De Rióban már nevetett a kis francia. Egyáltalán, akkor volt a legkedvesebb, ha nevetett!... Pompás kis dög volt. *(Csettint a nyelvével.)*

(Kis csönd.)

GORENNÉ (*izgatottan, de közönyösséget tettetve, bármennyire nem is sikerül ez neki*). Olyan — nincs több!...

I. KERESKEDŐ (*meggyőződéssel és megfelelő gesztusokkal*). Nincs bizony!...

GORENNÉ (*mint fent*). Kincset ért!

I. KERESKEDŐ. Igen, igen. Ez már igen.

GORENNÉ. Hát az a lány, akit a szalón előtt láttál? ...
Amikor ... te ... elmentél ...

I. KERESKEDŐ. Ahogyan és mentem? ... Kidobtatok ...

GORENNÉ. Aznap ... este ...

I. KERESKEDŐ. Igen. Még aznap este szóltam neked a lányról. Kinevettél!...

GORENNÉ. Igen.

I. KERESKEDŐ. Na — és?

GORENNÉ. Azt mondtad, hogy isteni... hogy...
hogy csodálatos... ezerszer különb, mint a francia volt!... hogy százszor annyit adtál volna érte, mint a franciáért!... (*Izgatottan.*) Ezt... ezt mondtad!...

I. KERESKEDŐ (*hirtelen megneszeli, hogy itt üzletről van szó és azért óvalosan*). Nana... ha nem is éppen ezt!...

GORENNÉ. Mondtad! Így mondtad?...

I. KERESKEDŐ. Mi az, hogy így?...

GORENNÉ. El voltál ájulva ettől a lánytól.

I. KERESKEDŐ. Tetszett, nem mondom, de — »el-
ájulva«?

GORENNÉ. Elájulva.

I. KERESKEDŐ. Ezen az egy szón igazán nem fogunk összeveszni.

GORENNÉ. Nem, hála a jó Istennek!

I. KERESKEDŐ (*közbeveg*). Pardon, hát most már azután igazán tisztázzuk a dolgot! Két hete vagyok itt, — a leány nem rossz, egészen csinos... És én szívesen meghozok érte minden áldozatot...

GORENNÉ (*visszaesve az izgalomba, reszketve*). Ez... ez nem olyan egyszerű... Ez a lány, arról, amit most mi itt... amit most mi ketten... ez a lány semmit sem tud arról, hogy én most veled...

I. KERESKEDŐ. Mi az, hogy semmit sem tud?...

A francia sem tudott semmit... Idejében meg fog tudni ő is mindent...

GORENNÉ (*mint fent*). Te... te... nem tudod... ki ez a lány?...

I. KERESKEDŐ (*nevetve*). Én ne tudnám?... A braunschweigi nagyherceg leánya! Én ne tudnám?...

GORENNÉ (*elfúlva*). Hiába nevensz!... Több... sokkal több!... (*Dideregve*.) Mit tudsz te... mit tudsz?...

I. KERESKEDŐ. Hát ebből nem sokat. (*Észreveszi az asszony szörnyű izgalmát. Ijedten*.) Mi bajod van?... Az előbb még... Na... Mi az?...

GORENNÉ (*vergődve*). Az előbb még... Még egy-két pillanattal ezelőtt is... (*Felugrik, rémült, majdnem felsikolt*.) Ez irtózatos... ez!... (*Szinte magánkívül*.) Olyan gyorsan, olyan rettenetesen váratlanul jött minden... Még csak egy-két órája... hogy ők... itt... ketten!...

I. KERESKEDŐ. Ketten?... Kicsodák?...

GORENNÉ (*leejtett kezekkel, lassan, lecsuklott fejjel, sutogva, mintha azt mondaná: most már mindegy, bevégeztetett*). Na jó!... (*Torz mosollyal elsimítja a haját, a kereskedőhöz*.) Semmi!... Most... most megy minden a maga útján...

I. KERESKEDŐ (*leül, csodálkozva*). Mi van veled?... Megbolondultál? Jöjjünk végre tisztába egymással. Hány éves?

GORENNÉ. Húsz.

I. KERESKEDŐ. Na, az nem is olyan nagyon lehetetlen. Körülbelül ennyire taksáltam én is. (*Tenyerét fölfelé fordítva és forgatva*.) Huszonkettő — huszonhárom!...

GORENNÉ (*kirobbanva*). Húszéves!

I. KERESKEDŐ (*megnyugtatva*). Elhiszem, annyi!... Na, és... na, és — kitől vetted?...

GORENNÉ (*most egy rémült, exaltált, esztét vesztett*). Leány!... Leány még!... Sohasem ért hozzá senki!...

I. KERESKEDŐ (*úgy néz az asszonyra, mintha egy örült volna, de azulán dühösen*). Mondom, hogy megbolondultál! (*Felugrik és az asszony elé*.) Van ennek valami értelme? Nekem akarod — te?

GORENNÉ (*felugrik, mint egy ellenség áll a kereskedő előtt. Lihegve, görcsös erővel*). Én... igenis én!

I. KERESKEDŐ. Te?...

GORENNÉ. Én!

I. KERESKEDŐ (*hirtelen*). Eh, miattam!... (*Közel az asszonyhoz, gyorsan.*) Innen bentről kell ki-vinnem?...

GORENNÉ. Holnap... hajnalban... a te órádon... egynegyed négykor... várd lent a kapuban... A kapu nyitva lesz... senki se... a néger se... elküldtem!...

I. KERESKEDŐ. Mit mondasz, ki várja?

GORENNÉ. Ne törődj ezzel... Negyed négykor... Akkor várd!... Ő azt hiszi majd, hogy félnégy van... de én titokban úgy igazítom az óráját...

I. KERESKEDŐ. Rendben van. A többi bíz rád... (*Hirtelen feláll, pár lépést tesz.*) Az ára!?

GORENNÉ (*felugrik, irtózatosságművellettel*). A... az... ára!?

I. KERESKEDŐ (*dühösen*). Természetesen!

GORENNÉ (*mint fent*). Ne... ne... igen... várj...

A... az ára!... (*Mint egy eszelős.*) Sok... rengeteg... Irgalom!... (*Gyorsan, mintha gépiesen hadarná, színezés és hangsúly nélkül.*) Friss, fiatal, szép, gyönyörű!... (*Egészen a kereskedő mellett, irtózatosságművellettel, hogy minél kíváncsibbá tegye és hogy még egy kis ideig ő maga is erős maradhasson. Lihegve, elfúlva.*) Láttad?... Az arca, a szeme!... Én!... Én voltam valaha... Én... voltam ilyen... régen, valamikor... A... az ára?... Jóságos Isten... Te... ez... ez a leány ezerszer különb a franciánál!... Te is mondtad, hiába tagadod, mondtad... úgy-e mondtad?...

I. KERESKEDŐ (*kelletlenül*). Mondtam — mondtam. De most már mondd meg végre, mi az ára?

GORENNÉ (*belekapaszkodva, belezihálva, irtózva*). Azt te nem tudod megfizetni!...

I. KERESKEDŐ. Egészen megőrültél?... Nézd csak meg jól a hajamat... Itt őszültem meg az óceánon, Brazília és Hamburg között. Én nem tudom meg-

fizetni?... Velem akarsz ezt játszani? Ne tarts kölyöknek!... Meg lehet pukkadni a röhögéstől!... Platinából van?... Mert akkor megéitem... Nahát, platinából van? Húsból van, vérből van. Szeme van, szája van, orra van, és — eladó!... Olyan, mint a többi! Áru!... Ware!... Legfeljebb a minőség!... Na igen, erről talán még lehetne beszélni!... Ez jobb áru, Very well, — nem tagadom. *(Az ajtó felé, felháborodva.)*

GORENNÉ *(elkapja az argentínai karját)*. Te nem tudod... nem tudod, hogy ki ez... hogy ki ez a leány... te nem tudsz semmit!

I. KERESKEDŐ. Engedj!

GORENNÉ *(mint fent)*. Soha, soha többé nem lesz rá módod... ha most elmész... ha most...

I. KERESKEDŐ *(dulakodva, teljes dühvel)*. Engedj!

GORENNÉ *(felsikolt)*. Minden!... Nem érted?... Mindenem ez a leány!... Az Isten... az Isten tudja... Minden!... Minden!... Odaadom... odaadom... Minden!... Mindenem!... *(Mint egy örült.)* A... a testem... a vérem, a gyereke... az egyetlen, édes kis leányom!... *(A kereskedő mellére bukott fejjel, zihálva, végleg kimerülve.)*

I. KERESKEDŐ. A leányod?... A te leányod?... *(Odaugrik.)* Hazudsz!...

GORENNÉ. Igaz... Igazat mondok!...

I. KERESKEDŐ. De... de hiszen ez rettenetes!... Ez... ez nem... ez nem lehet igaz!... És... te, az anyja?...

GORENNÉ. Irgalom! Ne kérdezz!

I. KERESKEDŐ. De nagyon is kérdezlek!... Pénzért?... Csak pénzért?... Itt van! Amennyi kell!... Tizenöt éve dolgozunk együtt. Vedd. Itt a pénz.

GORENNÉ. Nem, nem, semmi sem kell! Ez se... Semmi!... Csak öt vidd! Ingyen!... Csak vidd, csak vidd!... Nem kell a pénzed... Őt vidd csak!... De esküdj, esküdj meg, hogy sohasem engeded el magadtól... hogy soha többé nem jöhet ide vissza!... Vidd, hogy biz-

tos legyen tőle az életem... a nappalom... az éjszakám... a... boldogságom! *(Fel.)* Vidd!... Vidd!... A tiéd!... Kirabolt, kifosztott, meg akart gyilkolni!... Vidd!... Vidd... hogy sohase jöhessen ide vissza!... Erre... erre esküdj... Esküdj!...

I. KERESKEDŐ. Hát te... hát te!...

GORENNÉ. Vidd!... Vidd!...

I. KERESKEDŐ. Te! A — *leányod!*

GORENNÉ. Ki akart rabolni. Meg akart gyilkolni!...

I. KERESKEDŐ. Elég... Rendben van!... Elviszem!...

GORENNÉ *(mint egy örült belecsap a kereskedő kezébe és egy sikítással)*. Te... tee!... *(Szájával rábukik a kezére és beleharap.)*

I. KERESKEDŐ *(feljajdul)*. Huj... te... mit csinálsz?... Örült!... *(Ijedten mutatja a kezét.)* A fogaid... Vér!...

GORENNÉ *(mint egy örült nézi a kezét, egyáltalán nem tudja mit tett)*. Mi... Micsoda?...

I. KERESKEDŐ *(gyorsan átveti zsebkendőjét a vérző kézen)*. Holnap viszem!...

GORENNÉ *(mint fent)*. Ho... Holnap!...

I. KERESKEDŐ *(veszi a kalapját, a hátsó középső ajtó felé megy)*. Erre?

GORENNÉ *(mint fent)*. I... igen... arra!... *(A gyertyához botorkál és kikíséri a kereskedőt.)*

I. KERESKEDŐ *(az ajtóban egy pillanatra megfordul)*. Holnap!... *(Elsiet és becsapja maga mögött az ajtót.)*

GORENNÉ *(felelne, de nem képes. Kezében a kandeláber, reszket a keze. Néz, sokáig néz a kereskedő után. Azután nehezen megfordul. Nehezen jön előre. Hideg, merev az arca... Iszonyú nehezen jön... megáll... körülnéz, és lassan... lassan sírásra görbül a szája. Nyöszörögve, sírással teli sziszegéssel, és mint aki csak most ébredt tudatára annak, hogy mit tett)*. Mária!... Máriám!... *(Továbbindul és mint akit hideglelés ráz, rémülten.)* Úristen!... Istenkém!... Mit tettem?... Mit?... *(A gyertya csörrenve esik le és kialszik. A színkoromsötét.)*

(Gyors függöny.)

NEGYESEDIK FELVONÁS.

Szín : Ugyanaz a szoba.

Idő : Másnap hajnalban.

MIRETTE *(a hátsó középső ajtóból jön egy szál gyermekkel. Óvatosan, de gyorsan jön, besiet a baloldali ajtón és bentől hallatszik a suttogó hangja). Tessék... tessék gyorsan!...*

MÁRIA *(hangja közeli). Igen... igen...*

MIRETTE } *(jönnek. Mária útrakészen).*
MÁRIA }

MÁRIA *(félénk, izgatott). Hogyan lesz most?...*

MIRETTE. A kapuig szabad az út.

MÁRIA. Az — anyám?

MIRETTE. Fred ajtaját őrzi.

MÁRIA. Fred?

MIRETTE. Fel és alá járkal a szobájában. Egy pillanatil sem aludt éjszaka.

MÁRIA. Ivott!...

MIRETTE. Józan... Ez még nem is volt... Csöppet sem ivott... Este, kopogás nélkül nyitottam be hozzá... Éppen az aranyzsinórokat tépte le a ruhájáról...

MÁRIA. Fred... szegény Fred!...

MIRETTE. Nem ivott, de ilyen részegnek még sohasem láttam... Egészen torzult volt az arca...

MÁRIA. Jobban van az anyám?

MIRETTE. Sokkal könnyebben... Reggel, amikor itt találtuk ájultan a pallón, bizony nem hittem... Nagyon megviselte az éjszaka.

MÁRIA *(izgatottan). És... és... most?...*

MIRETTE. Mindent elrendeztem... Senki sincs a kapuban...

MÁRIA *(elérzékenyülve)*. Te pedig, Mirette, ha lehet, majd egyszer, beszélj rólam Freddel... Mondd meg neki, hogy ennek mindennek így kellett történnie... *(Meghatottan.)* Nem lehetett másképpen... *(Kis csönd után.)* Segítsd Fredet... vigasztald és — jelentsd néki pontosan a hajókat...

MIRETTE. Most már sietni kell.

MÁRIA *(gyorsabban)*. Az anyám is!... Borzasztóan beletapostam... Nem akartam... Mondd meg neki, — esküszöm, hogy minden éppen a visszájára történt, mint ahogyan azt elképzeltem, mint ahogyan azt én akartam!... *(Kis csönd után meghatottan.)* Sokat gondolkodok majd rá... sok-sok szeretettel, sok szánalommal és sok... *(Elcsuklik a hangja.)* és most mindent nagyon megköszönök neked, Mirette... te jó lány... Csókolj meg erősen, Mirette!

MIRETTE. Nem... nem... Ezt nem szabad!...

MÁRIA *(átöleli, megcsókolja és csendesen sir)*.

MIRETTE *(hirtelen)*. Nincs időnk!...

MÁRIA *(felocsudva, gyorsan)*. Igen, igen... Menjünk!...

MIRETTE *(elfújja a gyertyát és a hátsó közepső ajtó felé indul)*. Erre!...

(Hallatszik, amint kimennek az ajtón.)

(Most csönd van és egy-két pillanat múlva kinyílik a szoba jobb ajtaja. Hallani, amint valaki beszaladt a koromsötét szobába.)

(Gorenné jött be a szobába és jobboldalra siet.)

(Most lépések hallatszanak. Valaki belépett a szobába.)

FRED *(lépett be és beszaladt a baloldali ajtón)*. Mária!
GORENNÉ *(most hirtelen felgyújtja a villanyt)*.

FRED *(türelmetlen hangja belülről)*. Mária!... Te?...

GORENNÉ *(a falhoz tapadva, kísértetiesen)*. Én vagyok... Fred!...

FRED (*hebegve, értelmetlenül*). Te!... Tee?... (*Hirtelen és gyorsan.*) Hol van Mária?...

GORENNÉ (*mint fent*). Fél négy már elmúlt... Nem lehet itt!...

FRED (*hirtelen rémülettel*). Mit tettél vele?...

GORENNÉ. Én semmit.

FRED (*hátralép, elfúlva*). Ha... ha két perc alatt nem lesz itt?!

GORENNÉ. Soha többé nem lesz itt! Megmondtam, hogy együtt égünk ebben a házban!... Én megmondtam!...

FRED. Mit tettél?...

GORENNÉ. Amit egy ilyen asszony tehet, *azt* tettem! Odaadtam a brazíliaiaknak!

FRED (*az asszonyra rohan, felordít*). Tudsz imádkozni!?...

(*A szalónból már néhány pillanattal ezelőtt zaj hallatszott, amely most fokozódva, a szobáig ér, most, amikor vérző homlokkal beugrik a szobába az...*)

I. KERESKEDŐ. Csalók!... Zsiványok!...

(*Fred és az asszony szétválnak. Mindketten megkövülve nézik a tajtékozó kereskedőt.*)

I. KERESKEDŐ (*az asszony felé, magánkivül*). Te... te utolsó... te!... Még hogy engem gyilkoljanak?... A jó szívemért, — *engemet?* No, megállj!... (*Zsebkendőjével nyomkodja a vérző homlokát, mutatja a zsebkendőt és a homlokát.*) Az öklivel!... Látod?... Az öklivel vágta be a fejemet!... Az én fejemet!...

GORENNÉ (*hebegve, rémülten*). Nem... nem tudom... mi ez?...

I. KERESKEDŐ. A kapuból jött a lányod... Egy kölyök is!... Vele!... Ketten!... Megszólítottam!... (*A fejére mutat.*) És ezt kaptam!... Az a bitang!... Az a kölyök!... Az öklivel!... (*Rikácsolva.*) Ott fordultam fel a kövezeten! (*Ordít.*) Nem tudod?

GORENNÉ *(egyre boldogabb arccal, majdnem felsikollva.)*

Ne... nem... És... és...

I. KERESKEDŐ. A leány sikoltott: — »Gyere, Hans!...

Hagyd ott a kutyát, Hans!«... Elrohantak!...

Kocsi várta őket!... Ezt sem tudod?

GORENNÉ *(boldog sikollyal).* Hans!... Hans vitte el!...

I. KERESKEDŐ. No megállj... te... te... ezt megkeserülöd!... *(Eltántorog.)*

FRED *(összeomolva, maga elé, megrendülve).* A diák!...

GORENNÉ *(előrebukdácsolva, összekulcsolt kézzel az ég felé, boldog sirással, feljajdulva).* Így jó ez... Így jó ez!... Te drága... te egyetlen... te irgalmas Isten!... *(Térdre borul, veri a boldog sirás.)*

FRED *(nehezen, nagyon nehezen fordul, egy kis ideig maga elé néz, azután járadtan).* A diák!!... Talán így jobb... talán így... *(Elcsuklik a hangja, nem bírja folytatni.)*

GORENNÉ *(egy kis csönd után, elfúlva, valami transzcendentális vágyódással).* Ha... ha egyszer... én is elmehetnék innen... örökre! *Te veled, Fred!*...

FRED *(könnyes, szomorú nevetéssel).* Most... most már talán könnyebb volna!... *(A ruhájára mutat.)* Letéptem az aranyzsinórokat!...

(Messziről három tompa ágyúlövés.)

FRED *(az ablakhoz tántorog, felnyitja, nehezen, döbbsen).*

Most hagyja el a Regaldó a kikötőt! Elment...

Mindenki elment!...

GORENNÉ *(Fred felé megy).* Mi ketten itt maradtunk, Fred.

FRED *(megborzongva kifelé).* Virrad!... *(Mélyről jövő fájdalommal.)* Milyen gyönyörű ilyenkor a tenger!...

GORENNÉ *(Fred mellett).* Ne beszélj erről, Fred. *(Meg akarja simogatni.)*

FRED *(elhárítja gyöngéden Gorenné kezét).* Ne, ne... *(Ellép az ablaktól, támolyogva előrejön, körülnéz és csodálkozva.)* Milyen furcsa is itt, ... milyen különös minden!... A kék függönyök... a sok

ezüst!... (*Furcsa, fájdalmas mosollyal Gorennéhez.*) Elhiszed?... Hat év óta élek itt és csak most látom először ezeket a színeket... Ez a bronzszobor... ezek a székek... ez az asztal... (*Erősen nézi Gorennét.*) Te is!... Milyen különös!...

GORENNÉ. Hat év alatt semmi sem változott!...

FRED. Hat év alatt semmi... de ezen az éjszakán — minden. (*Maga elé néz, látszik a mozdulatain, hogy valamit keres és nem tudja, hogy mit, és nem tudja, hogy mit tegyen.*)

GORENNÉ (*egy-két pillanatig ijedten nézi Fredet, azután, mint akinek mentőötlelete támad, odaugrik a szekrényhez és hozza már ezüsttálcnán a konyakot és leteszi az asztalra*). Ígyál, egyetlen!

FRED (*felkapja a fejét, az asztalhoz ugrik, mohón az üveg után nyúl, de meggondolja magát, egy mozdulattal lesöpri a tálcnát üvegestül, poharastul és felordít*). Nem!... Nem iszom!... Elég volt... (*Lerogy a székre és maga elé.*) Elég volt!... (*Néz maga elé és azután, egy kis csönd után, nagy fájdalommal.*) Ez valami egészen furcsa reggel... (*Hirtelen az uccáról jövő füttyszóra felfigyelve, az asszonyhoz.*) Hallod?... Valaki fütttyörészve megy az uccán!... (*Sírásba csukló, vágyó hangon.*) Aludt az éccaka... mosolyogva... Álmodott!... És most fütttyörészve megy a dolga után... Egy jókedvű, becsületes... tiszta ember!...

GORENNÉ (*melegen*). Te sem vétettél semmit senki ellen!

FRED (*rémülten felkapja a fejét és mint aki most ébred fel*). Most... most látom csak, hogyan dobtam el magamtól mindent!... Golyót érdemeltem volna, de a császár irgalmas volt hozzám!... Oda... hozzá kellett volna rohanni... elébe állni... a lábai elé borulni!... (*Feltartott két kézzel, sírva, hördülve.*) Felséges császár!...

GORENNÉ (*elkapja Fred kezét, könnyörögve, irgalommal*). Fred, a jó Istenre, mit akarsz?... Nem lehet visszafordítani a dolgokat. (*Torz hízélgéssel*).

Majd... majd becsukjuk újra az ablakokat és nem hallod többé a lármát és nem látod a sok világosságot!... Majd elfelejtetted ezt a reggelt... És itt maradunk... te... én, ketten... egymás mellett!...

FRED (*vergődve, maga elé, kezeit tördelve*). A császár-hoz kellett volna menni...

GORENNÉ. Mindennek eljön az ideje, Fred. A császár-hoz is el lehet majd menni...

FRED (*kimerülten*). Mindent elvesztettem.

GORENNÉ. Mindent visszanyerhetsz. Látod, most újra józan vagy... Próbáljuk meg — gyógyítsuk egymást. Sok sebet kaptunk... lassan még javulhat minden...

FRED (*maga elé*). Most egyszerre, mint egy óriási tükörben, úgy látok mindent: az eltűnt hajót, Fred Wolfsohn hadnagyot, a haditörvényszéket... a partot, Altonát, — téged, úgy, ahogyan értem jöttél hat évvel ezelőtt... (*Kis csönd és melegen.*) Te nem vagy rossz, jó vagy a magad módja szerint, és nem is tudnám megmagyarázni neked, hogy mi kifogásom van...

GORENNÉ. Ellenem?... Ellenem is lehet kifogásod?

FRED. Nem, nem!... Magam ellen! Csak magam ellen... ez ellen az élet ellen.

GORENNÉ (*rémülten*). Mit akarsz tenni?

FRED (*csöndesen*). Kint hajnal van!... Elment a leány... elment a hajó... Csak mi maradtunk itt ketten...

GORENNÉ (*melegen, közel*). Egymás mellett...

FRED (*furcsán*). Egymás mellett!... Az embernek egyszer le kell számolni mindennel!

GORENNÉ (*felugrik*). Mi... mit akarsz?

FRED (*hirtelen a jobbajtóra mutatva, gyorsan*). Bent, a szobában... a szekrényedben... Hol a kulcs?

GORENNÉ (*az asztalra dobja a kulcsokat, csodálkozva a szekrényre mutatva*). Ott... ott, a szekrényben!... De hát mit akarsz?...

FRED. Várj!... (*A szalónhoz vezető ajtóhoz siet és lekiált.*) Mirette!... (*Kis csönd, és most parancsolóbban.*) Mirette!

MIRETTE (*hangja*). Igen... igen... Mi kell?...

FRED. Gyere fel... Siess!...

MIRETTE (*hangja*). Jövök...

FRED (*visszajön mosolyogva, Gorennéhez*). Már jön!

GORENNÉ (*rémülten elkapja Fredet*). Mit akarsz?...

Fred, a jó Istenre...

FRED (*mosolyogva, kedvesen*). Csacsi. Semmit. (*Vígan.*)

Itt, ma, eltemetjük a korvettkapitányt.

GORENNÉ (*felsikolt*). Fred!

FRED. Most már csak a józanság következhetik!...

Amikor idehoztál, az a ruha volt rajtam, amit

utoljára viseltem a Scheridanon... Levetettem.

Újat kaptam. Te adtad, mert jó voltál, nagyon jó

voltál hozzám. A régit elvetted, eltetted, elzártad.

(*Jósággal.*) Most bemegyek a szobádba és tetőtől-talpig a hadnagyi ruhámba öltözöm!

GORENNÉ (*megnyugodva, melegen*). Minden ott van a szekrényemben: a régi sapka...

FRED (*vígan*). A zubbony...

GORENNÉ. A fehér zubbony...

FRED. A zubbonyon, a gombok alatt, a kapcsok

mellett két rozsdafolt. Elhiszed? Most egészen

világosan emlékszem mindenre! A kardom is ott

van... a tiszti övem... vörös bőrtokban a

pisztolyom és a viharsíp, az is... Igaz?...

GORENNÉ (*hozzásimul*). Igaz... igaz... minden ott van!

MIRETTE (*belép a szalónból vezető ajtón, rendetlen, csak*

éppen egy bunda rajta, álmosan). Itt vagyok.

Mi tetszik?

FRED (*vidám gesztussal*). Látni akartalak!

MIRETTE. Éppen engem?

FRED (*hozzálép, vidáman*). Téged!... Mi van ezen

csodálkoznivaló? Kint reggel van. Legyünk együtt

mind a hárman, ha már egyszer — felébred-

tünk!...

MIRETTE. Hiszen még le se feküdtünk!...

FRED. Nem, még nem! (*Hirtelen.*) No csak... ti

most itt maradtok... Ti ketten. Te is, Mirette...

GORENNÉ (*jóságosan*). Te pedig most szépen aludni

mész, Fred.

FRED. Aludni bizony... de mennyire!... Csak most, előbb még átöltözöm! (*Gorenné ijedt mozdulatára.*) Kapitány?... Butaság! Hadnagy, az, igen, egy szürke, egyszerű hadnagy. Két rozsdafolt a gombok alatt!...

GORENNÉ. De miért most, egyszerre?...

FRED. Hogy megnézzétek és hogy megmondjátok, minden rendben van-e?... A csatok, a kard, a zubbony, a pisztoly, a sapka?...

GORENNÉ. Délután... este... ráérünk erre!...

FRED (*vidáman, szertelenül*). Most, azonnal... (*Gorennéhez, a szekrényre mutat.*) A kulcsot!

GORENNÉ (*siet a szekrény felé, vidáman*). Hozom már!

FRED (*hirtelen Mirettehez*). Egész nap nem hagyod el!... Pszt, egy szót se!

GORENNÉ (*hozza a kulcsot, mosolyogva, egy kissé affektáltan*). Csak parancsolni kell! Hipp-hopp, és már itt is van.

FRED. All right!... Egy pillanat csupán!... A viszontlátásra! (*És besiet a jobboldali szobába.*)

GORENNÉ (*boldogan a rémülten álló Mirettehez*). Mint egy gyerek, nem igaz? Egy boldog, vig gyerek!

FRED (*rekedt, ziháló, feldúlt éneke hallatszik*).

Ha bánat bánt,
Kacagj babám.
Ha kedved jó,
Sírj angyalom!...

GORENNÉ (*az ajtónál, túláradva, szinte tapsolva örömben, Mirettehez*). Amióta itt van, most énekel először... Hat év óta most énekel először!... Drága, egyetlen!... (*Észreveszi a dermedten álló Mirettet és hirtelen elhallgat.*)

MIRETTE (*rémülten áll, látszik, hogy mondani akar valamit és indulni akar, de sem beszélni, sem járni nem képes*).

GORENNÉ (*rémülten*). Mi a bajod?...

MIRETTE (*felelni akar, de csak a szája mozog, nem tud felelni*).

GORENNÉ (*hozzáugrik, rázza, kiabál*). Beszélj... Mi történt?... Mi a baj?

MIRETTE (*szólni akar, de hirtelen kibuggyan a száján a sikoly*). Segítség!... Segítség!... (*Az ajtó felé bukdácsol.*)

GORENNÉ (*elkapja*). Mi az?... mi történt?...

MIRETTE (*az ajtó felé mutatva, torz rémülettel*). Be... be... bezárta... a... az ajtót!... Hallottam!...

GORENNÉ (*dideregve, reszketve*). Fred!... Egyetlen!... Nyisd ki! (*Felsikolt.*) Fred!... (*Az ajtó felé szalad.*) Fred!... (*És most belülről egy éles csattanás hallatszik. A revolver elvégezte a dolgát.*)

GORENNÉ (*szó nélkül elomlik az ajtó előtt*).

MIRETTE (*egy székhöz támaszkodva mered Gorennére és szinte öntudatlanul motyog*). Úr... Jézus... Krisztus!... Jézus!... (*Kint, a friss reggelben vígan énekelnek a madarak.*)

(*Gyors függöny.*)

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár